

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah
za borih

12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo
„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din. za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Sankcije in naš izvoz lesa
Še o spomeniku kralja Alek-
sandra v Ljubljani
Mariborski stanovanjski pro-
blemi
Letošnja sadna trgovina
Mariborsko gledališče

Št. 175

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v sredo, dne 23. oktobra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto 1.

Sankcije in naš izvoz lesa

Dr. Milan Marinović objavlja v »Po-
litiki« članek pod gornjim naslovom,
ki ga radi aktualnosti prinašamo v
izveščku tudi našim čitateljem. (Ur.)

Vesti iz Ženeve o prepovedi oziroma ome-
jitvi izvoza v Italijo v zvezi z diktatom
sankcij, so izzvale (kakor smo že poročali.
op. ur.) v vsej državi znatno vznemirjenje.
To vznemirjenje bazira na velikem gospo-
darskem interesu našega narodnega gospo-
darstva na italijanskih tržiščih. Italija pre-
vzema od nas 20% celotnega našega izvoza
in zavzema kot taka prvo mesto v naši zu-
naji trgovini.

V slučaju ustavitve izvoza v Italijo, bi
bila najbolj ogrožena naša lesna industrija,
ker je les — poleg živinoreje — naš naj-
večji izvozni proizvod v Italijo. Zato so naši
odločujoči krogi z vso upravičenostjo za-
htevali, naj nam države, ki so diktirale
sankcije, dajo izvestne kompenzacije za
izgubo italijanskih tržišč. Razumljivo je, da
pri izvozu lesa niso vezani samo interesi
posameznikov, pač pa tudi splošni interesi.
Zato je statistika o našem izvozu v Italijo
danes najbolj aktualen argument, s ka-
terim lahko dokažemo, veličino našega iz-
voza v Italijo in posledice gospodarskih
sankcij za naše gospodarstvo.

Italija uvozi letno okrog 120.000 vagonov
lesa, od tega okrog 80% iz Jugoslavije in
Avstrije. Po letu 1926 je bil naš izvoz lesa
v Italijo stalno večji od avstrijskega, leta
1934 pa je Avstrija sklenila ramski spo-
razum in si zajamčila kontingent 33.000
vagonov lesa z znatnimi carinskimi in ta-
rifnimi olajšavami. Avstrijski les je mogel
uspešno konkurirati na italijanskih trži-
ščih našim proizvodom, posebno v onih
krajih, ki so proizvajali les za severno Italijo.
In to so predvsem industrije v Dravski ba-
novini. Slovenski izvoz lesa je bil izločen
iz severnih italijanskih tržišč in je zato
naravno, da se je kočevski les usmeril pre-
naravno za Sušak, namesto svoje do-
sedanje poti preko Rakeka. Od tu je slo-
venski les počel na tržišča, kamor se je
že od davnih časov plasiral les iz Bosne in
Gorskega Kotora, kar je povzročilo konku-
renco in padanje cen.

Ta preokret nam najbolje prikazujejo
podatki italijanske službene statistike. V
prvi polovici letošnjega leta in v prejšnjih
dveh letih, nam ta statistika kaže v tonah
tako:

	1935	1934	1933
Avstrije	245.399	178.263	170.365
Jugoslavije	211.287	269.168	233.982
Rusije	59.652	102.860	103.745
Amerike	47.831	53.811	51.950

Iz te statistike se jasno razvidi porast
avstrijskega uvoza na škodo Jugoslavije in
ostalih držav. Ta porast avstrijskega uvoza
je prirodna posledica velikih povpraševanj
po mehkem lesu v Italiji, zaradi vojaških
potreb. Omogočil pa ga je omenjeni pre-
ferencialni dogovor v škodo držav, ki se
jim ni posrečil sličen privilegij.

Naša statistika nam pove isto, če upo-
števamo nekatere spremembe v grupaciji,
ki so jih letos vpeljali.

Najvažnejši predmet našega izvoza (okrog
90% stavbnega lesa), tvori tesani les, ki
smo ga izvozili v naslednjih količinah:

	1935	1934	1933
Iglavci	309.091 ton mil. dinarjev	239'7	
bukva	110.249 ton mil. dinarjev	97'3	
hrast	29.028 ton mil. dinarjev	39'7	

	1934	
iglavci	319.568	ton mil. dinarjev 241'9
bukva	123.440	ton mil. dinarjev 108'9
hrast	31.290	ton mil. dinarjev 42'7

Pri izvozu gradbenega lesa, ki zavzema
skoro 90% vrednost izvoza vseh lesnih pro-
izvodov, pride največji del na Italijo. V prvih
desetih mesecih smo izvozili v Italijo
leta 1935. 383.507 ton za 302'7 mil. dinarjev
napram 408.722 ton za 302'6 mil. dinarjev
v l. 1934. Poleg tega smo nekaj našega lesa
izvozili tudi v italijanske kolonije.

Od ostalih držav so bili najvažnejši kupci
gradbenega lesa: Nemčija 41'9 mil. dinar-
jev (7'6 mil. dinarjev leta 1934), Anglija 33'4
mil. dinarjev (31'2), Španija 29'1 (34'9),
Madžarska 12'5 (13'9), Alžir 11'2 (16'1), Ar-
gentina 10'9 (8'7), Grčija 10'6 (17'0), Av-
strija 10'3 (11'3), Maroko 9'2 (2'5), Švica
7'8 (6'9), Francija 7'6 (9'9), Tunis 7'1 (13'7)
itd. Ves ta izvoz gravitira z 80% na južna
tržišča (države ob Sredozemskem morju),
od tega 60% v Italijo, 20% v ostale države),
samo 20% našega izvoza gradbenega lesa
gre v države zapadne in srednje Evrope. Ti
odnosi veljajo v glavnem tudi za ostali iz-
voz proizvodov lesnega gospodarstva.

„Olajšanje“, ki mu ne vedo vzroka...

Ne sporazum, samo razčiščenje

Besedo ima angleški parlament - Važni razgovori v Londonu in Rimu -
Dva pogoja sporazuma: spoštovanje Abesinije in DN

London, 22. oktobra. n. Danes se sestane an-
gleški parlament na svoje poslednje seje v po-
letnem zasedanju. Imel bo tri seje, na katerih
bodo razpravljali izključno o zunanje-političnem
položaju.

Snoči je imel Baldwin daljši razgovor z mi-
nistrom Edenom, ki se je vrnil za nekaj dni iz
Ženeve. Govorila sta o zunanje-politični debati
v parlamentu.

Važni razgovori

Prvi lord admiralitete, vojni minister, letalski
minister, minister za trgovino in državni pod-
tajnik za Indijo so se sestali snoči pri predsed-
niku vlade. Z njimi so bili tudi večaki priza-
detih ministrstev.

Mislilo, da so bili ti razgovori zelo važni. Go-
vorili so o pomiritvi, ki jo je treba izvesti z
znižanjem vojaških in pomorskih efektivov na
Sredozemskem morju tako s strani Italije kakor
s strani Velike Britanije.

Dva pogoja

Tukajšnji krogi smatrajo, da pogajanja, ki se
sedaj vodijo glede vzpostavitve miru v Abesi-
niji, po vsej priliki ne bodo tako hitro končana.
Abesinsko vprašanje je namreč dokaj zaple-
teno. Po mnenju teh krogov se je položaj zad-
nje dni zboljšal. To bo v znatni meri olajšalo
nadaljnja pogajanja. Na vsak način pa bo moral
vsak predlog, ki naj ga prouči zunanji uradi
prizetih držav, izpolniti dva pogoja: sprejeti
ga bo moral abesinski cesar, prav tako pa bo
moral ustrezati DN.

Ne gre za sporazum...

Diplomatski razgovori za sporazum glede na
italijansko-abesinsko vojno se v Rimu nadalju-
jejo. Angleški poslanik Drummond in državni
podtajnik za zunanje zadeve Suvich sta imela
včeraj ponovno daljši razgovor. Merodajni krogi
v Rimu in Londonu poudarjajo, da bi bilo na-
pačno v tem primeru govoriti o povsem normal-
nih pogajanjih na osnovi predlogov Italije ali
kake druge sile. Namen razgovorov je le ta, da
se razčisti situacija, ne da bi šlo za realizacijo
nekega shematičnega načrta. Razgovor se je kon-
kretno nanašal na nesporazume, ki so nastali
spričo odredb ene in druge sile na Sredozem-
skem morju, hkratu pa na splošno mednarodno
situacijo. Doslej niso bili doseženi nikakoli kon-
čni rezultati. Predvsem se ni določeno, koliko
vojnih ladij bo Anglija umaknila s Sredozem-
skega morja in koliko vojaštva bo Italija od-
poklicala iz Libije. Glede na vesti o posredova-
nju francoskega poslanika Chamberna nagla-
šajo, da za sedanje razgovore med Anglijo in
Italijo ni potrebna nikakoli intervencija.

Italijani o položaju

Milan, 22. oktobra. AA. »Corriere della Sera«
naglašajo, da so zadnji dogodki v Rimu, Parizu
in Londonu brez dvoma olajšali mednarodno
napetost. Ta ugodna znamenja se morajo zdaj
po mnenju lista izpremeniti v pozitivne elemen-
te s tem, da bodo prizadeti upoštevali stvarni po-
ložaj Abesinije napram civilizaciji in DN in ra-
čunali tudi s potrebami italijanskega naroda.
To bi bil najučinkovitejši prispevek, ki bi ga
mogli prijatelji miru dati za pravi mir.

»Popol d'Italia« priznava, da je po vsej Ev-
ropi čutili olajšanje, čeprav temu pojavu ne ve-
do pravega vzroka.

»Gazzetta del Popolo« pravi, da po izjavi
predsednika angleške vlade koncentracija angle-
ške vojske v Sredozemskem morju in
v Rdečem morju nima več značaja grožnje, ka-
kor so ji ga dozdaj povsod pripisovali.

Nemčija ponuja Italiji prijateljstvo?

Berlin, 22. oktobra. AA. »National Zeitung«,
ki izhaja v Essenu in stoji zelo blizu predse-

Tesanega lesa smo izvozili v Italijo za
174.4 mil. dinarjev (l. 1934 = 163.0, kar znaša
73%). Glavni del izvoza v italijanske kolonije
je tudi tesan les. V Eritrejo smo izvozili za
13 milijonov, v Somalijo za 1.3 milijone.

Na izvoz bukovega lesa je udeležba Ita-
lije nekoliko manjša 40 do 50% (Španije
23%, Anglije 21% itd.).

Izvoz žaganega hrastovega lesa postaja
zaradi splošne krize luksuzni proizvod, ki
zadobiva v našem izvozu čedalje manjšo
važnost. Italija odjemlje 35 do 40%, Anglija
10 do 14%, Francija 10%, Švica 5 do 6%,
Nemčija 6% itd.

Uz vsega tega ni težko sklepati, da bi
sankcije napram Italiji zelo težko zadele

niku pruske vlade Göringu, je prvič po ita-
ljansko-angleškem sporu zavzela stališče, in si-
cer v korist Italije. List apelira na Mussolinija
in mu ponuja nemško prijateljstvo.

Komunike francoske vlade

Pariz, 22. oktobra. n. Po seji ministrskega
sveta, ki je zasedal danes, je izšel komunike, ki
pravi, da je Laval podal ekspozé o perečih me-
narodnih vprašanjih, posebno po o pogajanjih,
ki se vodijo v svrhu ureditve spora med Italijo
in Abesinijo.

Sir Samuel Hoare: »DN je most med nami in Evropo«

London, 22. oktobra. n. Seja parlamenta se je
začela danes ob 14. v precej nervoznem ozračju.
Navzoči so vsi poslanci. Galerije so nabit polne.
Tudi vsi člani vlade so zbrani. Seja se je začela
s kratkimi poslanskimi vprašanji. Odgovarjajoč
na eno izmed teh vprašanj, je izjavil predse-
dnik vlade Baldwin, da bo že jutri sporočil dan-
novih volitev. Predsednik je nato odgovoril na
pismeno vprašanje sira Herberta Samuela, da
ima na podlagi obstoječe zakonodaje in obsto-
ječih mednarodnih pogodb izvršilna oblast pra-
vico, da z navadnim sklepom ministrskega sveta
izda vse potrebne sklepe za ukinitve uvoza iz
Italije in za izvedbo vseh drugih gospodarskih
sankcij, ki bi se izvedle v dogovoru z DN.

Nato je parlament izkazal čast pokojnemu Ar-
turu Hendersonu, nakar je dobil besedo zuna-
nji minister sir Samuel Hoare. Minister je imel
dolgi govor, v katerem je najprej podal popolno
zgodbino italijansko-abesinskega spora in po-
udaril stališče Velike Britanije v posameznih
fazah tega spora ter razloge, ki so vodili britan-
sko vlado pri njenem nastopu. Poudaril je, da
se linija, ki se je v svoji politiki držala britan-
ska vlada, more jasno opredeliti kot politika
zvestobe DN.

Dalje je minister poudaril, da je politika bri-
tanske vlade v italijansko-abesinskem sporu na-
letela na splošno odobravanje ne samo v Ve-
liki Britaniji, temveč tudi v dominijonih in
sploh v vsem britanskem imperiju.

Položaj na bojiščih Velike abesinske pri- prave na vseh frontah

London, 22. oktobra. Agencija Reuter po-
roča: Italijanska južna vojska se je včeraj
zakopala v rove okrog Dageraja, ki ga sma-
trajo Italijani za ključ do vsega tamkajšnje-
ga ozemlja. Sedaj se pričakuje da bo ge-
neral Graziani prodiral proti severu.

Na severni fronti tudi včeraj ni bilo ni-
kakih važnejših operacij. Le italijansko le-
talstvo je stalno izvajalo izvidniške polete.
Tudi abesinska vojska se še zmeraj kon-
centrira.

Abesinske priprave

Iz Addis-Abebe poročajo, da bo cesar te
dni z avtomobilom odpoval v Desie, glav-
ni center abesinske armade, ki leži približ-
no 250 km severno od Addis-Abebe in 300
km južno od Makale. Po mnenju abesinskih
krogov bo vojna dejansko pričela šele s ce-
sarjevim odhodom na fronto. Telefonska
zveza s severno fronto je spet obnovljena.

V kratkem izide v slovenskem prevodu
epohalna knjiga
Abesinija
Nerešeni problem Afrike.
Cena broš. Din 30.—; vez. Din 40.—.
Naroča se pri založbi „Dom“, Ljubljana

Ministrski svet je soglasno odobril Lavalov
ekspozé in mu izrekel priznanje za njegovo do-
sedanje prizadevanje za omiljenje spora. V
svojem ekspozéju je Laval poudarjal, da so do-
sedanji razgovori zmanjšali napetost mednarod-
nega položaja.

Za Lavalom je finančni minister Regnier ob-
razložil finančni položaj.

Na jutrišnji seji vlade bodo redigirali zakon-
ski načrt o cestah.

Po današnji seji je predsednik vlade Laval
dolgo konferiral z guvernerjem Narodne banke.

V nadaljnjem poteku svojega govora je mi-
nister izjavil: Naša politika je ostala stanovitna
in neizpremenjena. Namenoma in zavestno ra-
bim ta izraz in pravim: »naša politika« in ne
»politika vlade njegovega veličanstva«. Minister
nato razvil to misel in dokazuje, da je poli-
tika, o kateri govori, dejansko politika vse
spodnje zbornice, nato pa doda:

Lahko grem še dalje. Spričo nezasičenosti na-
rodnih manifestacij in izrazov enodušnosti jav-
nega mnenja, ki smo jih doživeli, smem s tega
mesta izjaviti, da je to politika, ki jo zahteva
velikanska večina mož in žensk v naši državi.

Nekateri naši zunanji prijatelji so bili v zmo-
ti, ker so mislili, da bo naše stališče ostalo ne-
določeno in da ne bomo jasno opredelili svo-
jega zadržanja v nekaterih konkretno označenih
primerih. Ti naši prijatelji ta trenutek niso za-
dosti pojmovali, kako iskrena je naša vera in
naša nada v ohranitev novega reda v medna-
rodnih odnosih. Niso zadosti razumeli naše
trdne vere v DN kot orodje, ki je poklicano ne
samo, da prepreči vojno, temveč tudi, da od-
strani vzroke, ki bi mogli vojno povzročiti. Ni-
so razumeli, da večina izmed nas, kar nas je
tu, vidimo v DN most med nami in Evropo. Če
bi se ta most podrli, bi vsako sodelovanje med
nami in evropsko celino postalo zelo težko in
nevarno.

Ras Sejum je obvestil cesarja, da so Ita-
ljani umaknili neke svoje straže in da se
utrjujejo na položajih južno črte Aksum—
Adua—Adigrat.

Ras Kasa napreduje

Iz Gondarja poročajo, da vojska rasa
Kase stalno napreduje proti severu in se-
verovzhodu. Vojaštvo je ponoči na marših,
podnevi pa se skriva pred italijanskimi le-
tali, ki ne morejo ugotoviti, koliko ga je.
Zaradi tega so pričeli italijanski letalci
uporabljati novo taktiko. Spuščajo se do
višine 60 m nad terenom in ga z majhnimi
gorilnimi bombami tako na gosto posipajo,
da se vnamejo veliki kompleksi grmovja in
gozdov.

1,100.000 mož

DNB poroča iz Addis-Abebe, da je danes
prispev v prestolnico nov kontingent 30.000
mož, tik poprej pa je približno prav toliko
mož odšlo na fronto. Zdaj pričakujejo, da
prispe s svojim kontingentom namestnik
pokrajine Volage, ki je poslednji dobil na-
redbo o mobilizaciji. Po končani mobiliza-
ciji v tej pokrajini računajo, da bodo Abe-
sinci imeli na bojiščih in v rezervi do
1,100.000 mož. Abesinska koncentracija na
obeh glavnih bojiščih bo po vsej priliki
končana do konca oktobra.

Krepitev južne fronte

Pariz, 22. oktobra. Posebni Havasov do-
pisnik poroča iz Addis-Abebe: Tu so dobili
poročila, da Italijani pošiljajo po morju
znatne sile iz Eritreje v italijansko Soma-
lijo, da okrepe južno fronto in pripravijo
ofenzivo proti Ogadenu.

Badoglio v Adui

Pariz, 22. oktobra. Havas poroča iz Adu-
e: Maršal Badoglio je prispev danes v Aduo s
svojim štabom.

Vremenska napoved

Dunaj: Oblačno, deževno vreme. Tem-
peratura bo padla.

Politični utrinki

Izjava dr. Mačka

Po zadnjem sestanku dr. Laze Markovića v Zagrebu je dr. Maček osješkemu hrvatskemu listu dal tole izjavo: »V resnici se ne izogibam razgovorom niti z eno izmed političnih skupin iz Srbije, ki ima kolikoličak korena v srbskem narodu. Ni pa res, da so vse te skupine enake, kajti nič ljudi bolj ne zbliza, kakor skupna borba. Mi Hrvati smo s srbijsko opozicijo vzdruženi težko in odpornu borbo. Resnica je tudi, da končni sporazum lahko napravimo samo s pravimi predstavniki Srbije, to je samo z ljudmi, ki so jim Srbi poklonili svoje zaupanje na splošnih volitvah. Treba pa je upoštevati, da politika ni matematika, pač pa v pretežnem delu stvar psihologije in je zato odločilne važnosti, katera skupina bo prva imela pogum, da Srbom iskreno in odkrito predoči celotno hrvatsko vprašanje že pred volitvami, in da srbski narod pripravi za iskreni in pravični sporazum, kakor je hrvatski narod zanj pripravljen že od nekdaj. Mislim, da so skupine srbijske izvenparlamentarne opozicije v tem pogledu na dobri poti.

To izjavo dr. Mačka komentira današnja »Politika« med ostalim tudi tako-le: »Združena opozicija bo nadaljevala z razgovori o zblizanju svojih gledanj in v izdelavi skupnega programa. Z željo je, ene kakor druge stranke, da se še pred volitvami ustvari sporazum glede hrvatskega vprašanja. Z izdelanim sporazumom bi šle stranke v volilno borbo. Na ta način bi srbske stranke zahtevale od svojih volilcev sankcijo za sporazum, ki ga bodo ustvarile s SDK. V bodočem parlamentu bi opozicija — če bi dobila večino — mogla tehnično sprovesti program hrvatskega vprašanja, ker bi ostalo bilo že poprej vse dogovorjeno. Ustvarjenje sporazuma o hrvatskem vprašanju pred volitvami se smatra kot evoluiranje grupe dr. Mačka. To vprašanje prihaja po mnenju izvestnih političnih krogov kot potreba, da se ojači položaj opozicije v Srbiji. Zaradi tega se že v najkrajšem času pričakuje novi sestanek delegatov združene opozicije, ki naj bi dokončno revidiral program bodočega dela.

Kdo predstavlja Hrvate?

»Zajednica«, organ JRZ za Savsko banovino prinaša članek, v katerem razpravlja, kdo je legitimni predstavnik Hrvatov in kdo Srbov. Med ostalim pravi članekar tudi tole: »V najbolj udobno politično pozicijo se je postavil g. dr. Maček. Niti enemu politiku do danes ni uspelo, da bi se tako lepo plasiral kot ravno on in zato je potrebno, da se tudi o tej stvari spregovori nekaj besed. Pod vplivom klerikalnega tiska, ki je iznašel, da je g. dr. Maček pravi vodja hrvatskega naroda, sedaj on kot vodja čaka, da vidi, kdo bo s srbske strani legitimen, da se z njim razgovarja. V nadaljnjem pravi »Zajednica«: »V prvi vrsti bi bilo treba nekaj besedi posvetiti temu njegovemu »firerstvu«. Kdo je njega prvi postavil za »Führerja« in zakaj? Če je g. dr. Maček postavil vprašanje, kdo je med Srbi legitimiran, da razpravlja o hrvatskem vprašanju, se smejo tudi Srbi vprašati, ali je g. dr. Maček pozvan, da razgovarja v imenu Hrvatov. Mi smo v početku članka poudarili, da so bili klerikalci oni, ki so prvi iznašli, da je dr. Maček vodja hrvatskega naroda. Oni so bili prvi, ki so se tolkli po prsih kot njegovi največji pristaši in poborniki, in oni so bili, ki so v imenu tega istega dr. Mačka izvedli neobičajno kampanjo po vsej Hrvatski, ki pa ni niti najmanj v duhu našega pokojnega Stjepana Radića. Mi vemo, da g. dr. Maček ima uspehe samo če sledi poti pokojnega Radića. Pokojni Radić je ravno v svoji borbi s klerikalizmom postavil svojo stranko na oni nivo, na katerem je bila leta 1927. Sedaj pa vidimo, da se v njegovi stranki pojavljajo kot borei ravno tisti klerikalci, ki so nekdaj bili največji sovražniki Stjepana Radića in njegove HSS. Ti klerikalci uporabljajo povsod za svoje delo ime dr. Mačka. Povsod se dela pod njegovo firmo, tako da se o tem delu že marsikaj šušlja. Po naših informacijah se g. dr. Maček ni oddaljil s poti pokojnega Radića. On ni nikdar s klerikalci sklepal aranžmanov, pa jim zato tudi ni mogel dati legitimacij za ustvarjanje klerikalne fronte na Hrvatskem. Kljub temu pa se poleg klicev »Živio dr. Maček, vodja hrvatskega naroda!« ustvarjajo organizacije, ki nimajo nobene zveze z ideologijo HSS. Iz vsega tega je razvidno, da gre pri tem za spretni maneuver klerikalcev, ki so se tudi preko vodje dr. Mačka poslužili njegove popularnosti, da bi čim lažje oživeli svoje vrste na Hrvatskem. Njim najbolj konvenira dr. Maček kot vodja hrvatskega naroda, ker kot vodja SDK ali HSS jim ne more konvenirati, ker se z ideologijo obeh teh tvorevni oni ne morejo spoprijazniti. Če se torej na Hrvatskem govori o tem, kdo je legitimen v Srbiji za pogajanja, potem g. dr. Maček ne sme misliti, da v Srbiji ne vidi in ne sliši, kaj se godi na Hrvatskem, in da o tem ne vodi računa. Ako g. dr. Maček misli, da se s srbskimi politiki ne more razgovarjati, potem se tudi srbski politiki ne morejo razgovarjati z njim. Če pa je potreben razgovor, potem bi to bilo vsekar potrebno po volitvah, ki naj pokažejo, ali je g. dr. Maček oni legitimni hrvatski kontraent ali ni.«

Položaj na bojiščih

Nemške vesti

»Berliner Tageblatt« je objavil daljše poročilo svojega poročevalca iz Abesinije. Poročilo pravi, da prihaja sedaj v Abesinijo neverjetno mnogo orožja in vojnega materiala. Neki vojaški strokovnjak je mnenja, da bo abesinska vojska v treh mesecih nepremagljiva, če se bo tak priliv vojnega materiala nadaljeval še nekaj časa. Razen cesarske garde so znali doslej le oficirji uporabljati strojne puške in topove. V zadnjem času pa se je tudi že mnogo podoficirjev in navadnih vojakov izučilo v tej stroki. Prepoved uvoza orožja in streliva v Abesinijo je psihološko neverjetno vplivala na ves narod. Njena ukinitve mu je vrnila samozavest in mnogo nade na uspeh.

V pričakovanju abesinske protiofenzive na severni fronti se italijanska vojska naglo utrjuje. Splošno pričakujejo, da jih bodo Abesinci napadli v pokrajini Agabi.

Posebni poročevalci DNB je izvedel, da je cesar Haile Selasi odredil, da se ima odstavljati cesar Liga Jasu, ki je že od leta 1916. zaprt v Hararju, prepeljati v Galo v pokrajini Dombut v jugozapadni Abesiniji.

Justifikacija dveh Abesincev

Posebni poročevalci DNB javlja: Včeraj je italijansko naglo sodišče v Asmari obsodilo dva abesinska ujetnika na smrt. Pri obeh so našli predmete, ki sta jih bila snela italijanskemu podporočniku Morgantiniju, ki je padel med prvimi žrtvami okrog Adue. Obsodbo so takoj izvršili.

Komunike št. 25

Rim, 22. oktobra. Agencija Stefani poroča: Ministrstvo za tisk in propagando je izdalo tale 25. komunikacije:

General de Bono poroča, da ni bilo v teku dneva nikakih pomembnejših dogodkov. Pravi, da je v cestni in utrjevalni postojanki se nadaljuje. Abesinci v pokrajinah, ki jih še nismo zavzeli, se nadalje vdajajo italijanski vojski.

Po mnenju italijanskih krogov z boji v večjem slogu ni računati pred koncem novembra. Dotlej pa se lahko zgode velike spremembe v mednarodnem političnem položaju.

Tudi Marinetti gre v boj

Rim, 22. oktobra. AA. Znani voditelj italijanskih futuristov Marinetti se je danes vrnil za vzhodno Afriko.

Italijansko orožje

London, 22. oktobra. n. Abesinsko poslanstvo v Londonu je objavilo odgovor svoje vlade na demanti iz Rima glede vesti, da se Italijani v Abesiniji poslužujejo strupenih plinov in nabojev tipa dum-dum. Abesinski komunikacije pravi, da se je uporaba takih ultraciviliziranih vojniških metod ugotovila in da je našel neki član tuje misije Rdečega križa več takih nabojev pri ranjenih. Če se take metode nadaljujejo, bo nemogoče zadržati najbessnejše abesinske bojevnike, da ne bodo pričeli z represalijami proti italijanskim vojakom, ki jim padejo v roke.

List za listom pada...

Berlin, 22. oktobra. AA. Po listu »Vossische Zeitung« in drugih listih, ki so uživali velik ugled, namerava v kratkem ustaviti svoje nadaljnje izhajanje še en velik nemški list, kajti pod Hitlerjevo cenzuro ni več mogoče izražati mišljenja, ki nasprotuje nacionalnemu socializmu. Ta list je »Kreuzzeitung«, glasilo desnega krila konservativcev. List je ustanovil Bismarck leta 1848. Na čelu tega lista so stale pomembne besede: »Naprej za Boga, kralja in domovino. Mi Nemci se bojimo Boga in nikogar drugega na svetu!« — List preneha izhajati 31. t. m.

Starhembergov diktat

Dunaj, 22. oktobra. AA. Knez Starhemberg je v svojstvu vrhovnega komandanta avstrijskih prostovoljnih formacij prepovedal starešnam vseh edinic sleherni razpravo o združitvi teh formacij v enotno prostovoljno milico. Sleherna diskusija o tem vprašanju bi lahko izzvala samo zmešnjavo in ovirala izvajanje nadaljnjih odredb, ki bodo izdane v to svrhu.

Kanya o madjarski politiki

Budimpešta, 22. oktobra. d. Danes je zunanji minister Kanya pred odborom za zunanje zadeve podal ekspozice o svojem zadržanju v Ženevi pri razpravi o italijansko-abesinskem sporu. Obenem je Kanya popisal tudi ves mednarodni položaj in obrazil madjarsko stališče do posameznih perečih vprašanj. Po ekspoziciji se je razvila debata, ki se je je udeležilo več članov odbora.

Volitve na Danskem

Kodanj, 22. oktobra. AA. Jutri bodo na Danskem volitve v narodno skupščino. Izvoljenih bo 143 poslancev. Volitve 149. poslanca v Fareu se bodo vršile kasneje. V volilno borbo posega 722 kandidatov, torej več, kakor pri dosedanjih volitvah.

Aljehin : Euwe — 5 : 3

Amsterdam, 22. oktobra. AA. Zadnja dva dni sta Aljehin in Euwe odigrala svojo osmo partijo za svetovno prvenstvo. Po zelo napeti borbi je zmagal Euwe. Stanje je zdaj to-le: Aljehin 4 dobljene partije, Euwe dve, dve partiji pa sta ostali remis.

Beograd, 22. oktobra. AA. Po poročilu Narodne banke z dne 21. oktobra t. l. je na nemškem kliringu izplačan poslednji aviz št. 8089 od 3. maja t. l., na italijanskem pa št. 74.945 z dne 21. julija t. l.

Zlatorog TERPENTINOVNO MILO

Narodni delovni klub šteje

35 poslancev

Število bo verjetno naraslo na 50 poslancev — Slovencev je v klubu 12

Beograd, 22. oktobra. b. Kakor smo že enkrat poročali, so se tekom včerajšnjega dne sestali samostojni slovenski poslanci pod vodstvom dr. Ivana Lovrenčiča s skupino vojvodinskih poslancev, ki jih vodi dr. Mirko Kosić in Joca Georgijević, ter s skupino hrvatskih poslancev pod vodstvom dr. Pinterevića, da se pogovorijo o bodočem delu in nastopu v Narodni skupščini. Danes tekom dopoldneva so se ti razgovori nadaljevali. Ob 11.30 dopoldne so obiskali narodni poslanci dr. Ivan Lovrenčič, dr. Josip Pintarović in dr. Mirko Kosić predsednika Narodne skupščine Stjepana Čirića in mu izročili akt, s katerim prijavljajo osnivanje narodnega delovnega kluba, in ga prosili, da bi jim odredil za to potrebne klubske prostore. Iz razgovora s predstavniki tega kluba smo doznali sledeče: Novemu klubu, ki se bo uradno imenoval Narodni delovni klub, je že dosedaj pristopilo 35 narodnih poslancev, vendar ta številka še ni definitivna. Nadaljujejo se namreč razgovori s skupino poslancev iz Srbije in Južne Srbije, ki jo vodi bivši minister Žika Rafajlović. Ta skupina bi štela okoli 10 poslancev in je svoj čas pripadala bivši demokratski stranki. Cilj, ki si ga je postavil novi klub, je, nadaljevati delo v političnih, gospodarskih in socialnih vprašanjih na demokratski osnovi. Prvi zakonski načrt, ki ga bo predlagal novi klub, bo zakon o minimalnih mezdah. Konstituiranje novega kluba se za sedaj še ne bo izvršilo, začasno

bo klub upravljal direktorij, sestojč iz predstavnikov posameznih skupin. Slovence bo zastopal dr. Ivan Lovrenčič, Hrvate poslanec Pintarević, Vojvodince pa dr. Mirko Kosić. Čim bodo razgovori zaključeni s skupino žike Rafajlovića, bo v direktorij pristopil tudi on. V klub je vstopil tudi bivši minister Nikola Preka. Poslanci, ki so stopili v Narodni delovni klub, se bodo prvič sestali prihodnji teden, ko bo verjetno sklican z ukazom spet parlament, da nadaljuje s svojim delom. Ob tej priliki bo klub izbral tudi svoje predsedstvo. Odločitve in sklepi kluba bodo polnoveljavno sprejeti samo tedaj, če jih predhodno sprejme večina vsake skupine poslancev.

Kakor smo informirani, so podpisali izjavo za pristop v klub naslednji slovenski narodni poslanci: Milan Mravljec, Albin Koman, Stane Hočevar, dr. Riko Fuz, dr. Josip Režek, Karel Dobršek, Rudolf Plesković, Vinko Gornjak, dr. Ivan Lovrenčič, dr. Ivan Jančić, Ivan Janžeković, Stane Lenarčič, skoraj gotovo pa bo stopil v ta klub tudi poslanec Dako Makar. Z ozirom na pristop poslancev iz skupine žike Rafajlovića bo štel novi narodni delovni klub okrog 50 poslancev. V klub pa ne bo stopil dr. Marko Kožul, kakor je nocoj napočeno poročala »Pravda«. Z ozirom na program dela, ki ga ima klub v svojem načrtu in na številčno moč, ki jo bo predstavljal, bo brez dvoma imel veliko moč v Narodni skupščini in pri njenem delu.

Zamljoradniki so zapustili Jugosl. klub

Beograd, 22. oktobra. b. Skupina zemljoradniških narodnih poslancev, ki jo vodi nar. poslanec Voja Lazić in ki je dosedaj sodelovala v Jugoslovanskem klubu, ki mu predseduje Bogoljub Jevtić, se je odločila, da iz tega kluba izstopi in osnuje svoj samostojni klub. Med temi zemljoradniškimi poslanci se nahaja tudi bivši minister dr. Dragutin Janković in Dimitrije Vujić. Ali se bo tem poslancem pridružil tudi upravnik glavnega saveza srbskih zemljoradniških združenj g. Voja Djordjević, znan kot intimus Bogoljuba Jevtića, še ni znano. Novi klub bo štel okrog 15 poslancev.

Seja kluba JRZ

Beograd, 22. oktobra. b. Danes je bila nova ustanovitvena seja kluba JRZ. Iz te seje je bilo izdano sledeče poročilo: Klub odbora narodnih poslancev JRZ je imel danes od 10. do 12. ure sejo pod predsedstvom predsednika Dragiša Cvetkovića. Poleg vprašanja nadaljnega dela na organizaciji stranke je klub razpravljati tudi o razdolžitvi kmetov in o uradniških plačah. Klub bo nadaljeval to razpravo na svoji prihodnji seji. Od članov klubskega odbora so določeni dužurni poslanci, ki bodo izmenoma vršili službo v prostorih predsed-

Skupščina Jugoslovanske zveze za zaščito otrok

Beograd, 22. oktobra. Letna skupščina Jugoslovanske zveze za zaščito otrok bo v Beogradu v nedeljo 24. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne z dnevnim redom v smislu čl. 17 pravil.

Skupščina se bo vršila v domu Rdečega križa, Simina 9. Poleg skupščine bo pri ti priliki tudi prvi kongres Jugoslovanske zveze za zaščito otrok.

Obrotniki bodo zborovali

Beograd, 22. oktobra. Na podlagi sklepa splitske konference obrtniških zbornic in obrtniških odsekov bo v Osijeku 29. in 30. oktobra konferenca vseh obrtniških organizacij iz vse države. Na dnevnem redu te konference so ta-le vprašanja: 1. organizacija obrtniške statistike, 2. strokovni nadaljevalni pouk, 3. organizacija izvoza obrtniških pridelkov in proučitev tržišč za oddajo obrtniških izdelkov, 4. proučitev vzrokov, ki pospešujejo uvoz obrtniških izdelkov in 5. zakonsko pobijanje neloyalne konkurence. — 28. oktobra bo predkonferenca vseh obrtniških tajnikov v prostorih obrtniške zbornice.

Osebnosti

Beograd, 22. oktobra. b. Premiščen je iz kaznilnice v Mariboru v kaznilnico Zenika duhovnik 5. polož. skup. Vladimir Grgurević. Iz Vrhnik je premeščen k ljubljanski pošti I. poštni uradnik Srečko Franzl. — Postavljena sta za zdravnika sekundarja v 8. polož. skup. dr. Bogdan Breclj in dr. Slavko Preve, oha pri Splošni drž. bolnišnici v Ljubljani.

ništva. Kakor smo doznali iz razgovorov s posameznimi člani, je do danes pristopilo h klubu 115 poslancev.

Predsednik vlade v avdienci pri kr. namestniku

Beograd, 22. oktobra. AA. Danes popoldne je kraljevski namestnik dr. Radenko Stanković sprejel v Novem Sadu predsednika vlade in zunanje ministra dr. Milan Stojadinovića.

Grof Dampierre pri ministru Komnenoviću

Beograd, 22. oktobra. AA. Minister za telesno vzgojo in namestnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje Mirko Komnenović je danes dopoldne sprejel francoskega poslanika grofa Dampierrea.

Beograjski škof pri ministru Miškulinu

Beograd, 22. oktobra. AA. Beograjski nadškof dr. Rafael Rodić je danes dopoldne obiskal kmetijskega ministra dr. Miškulina.

Hmeli

Zalec, dne 22. oktobra.

Uradno poročilo tržnega nadzornika: Zanimanje za najslabše, četrtovrstno blago od dinarjev 13— navzgor in za drugovrstni hmelj po povprečni ceni Din 25—. Ker je v inozemstvu še nadalje povpraševanje za naš hmelj in je tudi pri nas še nekaj blaga na razpolago, se računa, da se bo kupčija razvijala po dosedanjih večji ali manjši živahnosti. V splošnem se ceni, da je še 1000 do 1500 met. slotov hmelja v rokah hmeljarjev ali kmetijskih prekupevalcev. — Zopet se dogaja, da prodajo neinformirani hmeljarji, predvsem ženske in bolj oddaljeni kmetovalci, ki so spekulirali, blago bivšim trgovcem, ki obrtnega lista že več let niso obnovili, so v konkurno, so brez vsakega premoženja, pa imajo vseeno pravico kupovati, ker obrti niso odjavili. Plačilo hmelja v slučaju takih kupčij je več kakor dvomljivo in pridejo ravno najubožnejši hmeljarji ob ves izkupicek. Združenje trgovcev v Celju je zadevo tekačev za začetek in po lastni moči sicer precej dobro uredilo, nujna gospodarska potreba našega hmeljarstva vendar je, da obrtna oblast v bodoče ne dovoli več nakupa hmelja ljudem, ki obrtne pravice že več let ne obnovljajo, so v konkurno, kateri kupujejo le na spekulacijo in kateri nimajo nič izgubiti, le možnost, da pridobijo na račun — ubogega neinformiranega kmeta — hmeljarja. Svoječasni predlog, da bi bil potreben za izvrševanje hmeljske trgovine pogoj, da položji trgovec primerno visoko kavejco, res ni bil povsem nemesten.

Pridobivajte nove naročnike.

Romunski kralj Carol pozdravlja dijake v mestu Cernanti v Bukovini, kjer je otvoril novo univerzo.

Vesti iz Italije

Najemninske varščine

Napovedani dopolnilni zakon o najemnin-skih varščinah in dolžnosti prijave najemnin-skih pogodb je zdaj izšel v Uradnem listu. Do konca letošnjega kakor tudi vsakega naslednjega leta morajo lastniki in najemniki, ki oddajajo v najem odnosno podnajem hiše, stanovanja ali lokale, opremljene ali neopremljene, za stanovanjske, gostilniške, pisarniške, industrijske, trgovinske, ali pa kake slične namene, naznaniti pristojnemu registrskemu uradu pisмено v dveh izvodih vse primere najema ali podnajema, stare, nove in obnovljene v teku leta. Pri tem morajo naznanilci ločiti najeme in podnajeme, pri katerih je kavicija položena ali pri katerih se najemina plačuje vnaprej v dveh ali več mesečnih obrokih, od tistih, pri katerih varščina ni položena ali ki se pri njih najemina odnosno podnajemina plačuje na drugačen način. Opustitev naznanitve se kaznuje z globo od 50 do 2000 L, napache ali nepopolna naznanitev pa z globo od 500 do 10.000 L. Dosedanje opustitve in napache naznanitve najemnin in podnajemnin se vse spregledajo, če se do konca tega leta izvrši prijava in redni in dotedaj plača naknadno dolžne takse. Najemninske varščine same, ki je o njih naš list že poročal, služijo kot garancija za izpolnitev najemnih pogodb in se morajo naložiti v državne papirje.

Velik požar pri Lloydovem parniku

Dne 18. t. m. je vozil iz Haife v Aleksandrijo parnik Ausonia, ki je last tržaškega Lloyda. Ob 7.30 zjutraj je prispel pred pristanišče v Aleksandriji, kjer se je zadržal, da opravi predpisane formalnosti za prost prihod v luko. Med vsvo vožnjo so bili stroji in kotli v popolnem redu. Deset minut potem, ko se je parnik zadržal, pa je nenkrat v oddelku za kotle izbruhnil na ladji požar. Vzrok požara je popolnoma neznan. Poveljstvo je takoj odredilo vse potrebno, da se požar omeji in pogasi in da se takoj izkrajajo vsi potniki. Na ladji je ostala samo posadka, ki je šla z največjo vneto na delo. Pri izkrcanju potnikov se ni primerila nikakoli nevarnosti in so vsi potniki srečno zapustili gorečo ladjo. Pri gascitvi so pritekale na pomoč tudi pristaniške oblasti in mornarji z angleških ladij. Ali ko je začela goreti še nafta naložena v skladišču ladje, je bil požar tako silen, da ga ni bilo več mogoče pogasiti. Gorečo ladjo so zavlekli na bližnjo plitvino, globoko samo 26 čevljev, pri Ramleh Bedi, kjer je gorela naprej. V 24 urah so zgoreli vsi vrhnji prostori s spalnicami in saloni. Žal, da je med posadko tudi več žrtev, in sicer 7 mrtvih in 6 ranjenih. Mrtvi so 1 strojničar, 1 kuhar in 5 kurjačev, med njimi Josip Gorup. Ranjena sta dva kurjača, 1 fotograf, 1 brivec, 1 mehanik in 1 solničar. V Trstu vlada radi nesreče, ki je zadela ladjo, in radi žrtev, ki jih je zahtevala, velika žalost.

Večne luči na grobeh. Zdj ko se bližajo vsi sveti in verni duš dan, opozarja Tržaška družba za električne ustanove, da do konca tega meseca dovoljuje 10% popust tistim, ki na grobeh svojih dragih naračajo večno električno luč na mestnem pokopališču pri sv. Ani. Postavitve luči stane 55 L, letna naročnina 120 L odnosno s popustom 108 L, v mesečnih obrokih pa po 12 L 50 st. v prvih dveh letih, v naslednjih letih pa po 10 L na mesec.

Medpokrajinska umetniška razstava v Trstu e še odprta, a se bliža svojem zaključku. Razstava je v umetniškem pogledu uspela, a obisk ni povsem zadovoljiv. Kdor je še ni videl, je zdaj zadnji čas, da jo še poseti.

Težno pri Mariboru

Podaljšanje električnega omrežja. One ulice, ki doslej še nimajo cestne razsvetljave, bodo v najkrajšem času doležne te dobrote, ker se že vrše tozadevna pogajanja z mestnim električnim podjetjem.

Stavbno gibanje. Enodružinske hišice se gradijo prav pridno in graditelje ne ovira kriza. Zelo lični hiši sta v Šolski ulici, ki je last gđ. Julke Stropnikove in g. Gregoriča, ki ima lepo hišo v Gregoričevi ulici. V Stritarjevi ulici bo zidal g. Meglič, v Majstrovici pa g. Gruntar.

Še o spomeniku kralja Aleksandra v Ljubljani

Anonimno seveda je v ponedeljskem »Slovenskem Narodu« izšel članek o tem vprašanju, ker takih izjav ni noben strokovnjak pač podpisati ne more, če res razume vsaj malo.

Prejšnji ponedeljek je v našem listu izšel članek o tej stvari, da bi se pač spet poživilo zanimanje za zbiranje prispevkov vsaj s položitvijo temeljnega kamna. Anonimni pisec pravi, da bi polaganje temeljnega kamna ne bilo združljivo s pietetno svečanostjo, vendar pa mislimo, da v Odboru za postavitve spomenika odločajo taki gospodje, ki prav dobro vedo, zakaj so za polaganje temeljnega kamna določili 9. okt. Kar se druge ovire, ki jo naveda anonimni pisec, tiče, je pa neresnična. V svojem članku smo podčrtali izjavo mestnega župana, danu odboru za postavitve spomenika vprico zastopnikov najvažnejših ljubljanskih organizacij in tudi vsej javnosti, da je za spomenik kralju Aleksandru I. vedno na razpolago ves Kongresni trg in tudi vsak drug primeren prostor v mestu. Tako je samo ob sebi umevno tudi še danes.

Kako pravilno je naše mnenje, da se ureditev okolice mora prilagoditi spomeniku, zlasti pa primera o nastavku in solnici na mizi s spomenikom na ogromnem Kongresnem trgu, pa anonimni strokovnjak dokazuje sam vsaj z dvema svojima najmočnejšima adutoma.

Prvi je Grgur Ninski! Če bi v Ljubljani posneli proporcije med to kolosalno statuo in peristilom, bi na Kongresni trg morali postaviti vsaj kakor nebotičnik visok spomenik, okrog pa še dosti višje hiše. Ker pa za tako velik spomenik še nismo zbrali denarja, se bomo pač morali zadovoljiti s precej manjšim monumentom, nasprotno

bi pa po splitskem zgledu na vsak način morali razdeliti Kongresni trg na majčke- ne celice, da bi spomenik tako deloval, kakor učinkuje Grgur Ninski v tesnem peristilu. Prav smo torej imeli s svojo primero o solnici in nastavku, saj vsakdo ve, da velik trg more obvladati le velik monument, na majhnem prostoru pa tudi že majhen spomenik deluje monumentalno in mogočno. Sicer pa sam pisec pravi, da »Zvezda sama na sebi zahteva mogočno skulpturo«. Ergo, je tudi ta edut potolčen, kar anonimni strokovnjak ne ponudi tudi sredstev za svojo mogočno skulpturo. Prav zato smo pa nasvetovali tudi druge prostore, kjer bi bil spomenik lahko v zvezi z arhitekturo in bi v tej zvezi učinkoval močno. Skratka, izbiramo lahko le med majhnim prostorom z majhnim spomenikom, da spomenik deluje kakor v zaprtem prostoru, kar nam pač najlepše dokazuje Grgur Ninski v peristilu, na drugi strani pa med majhnim spomenikom v zvezi s kakršnokoli arhitekturo, torej v zvezi z zidano ali pa tudi vrtno arhitekturo. Mali Gattamelata res stoji v Padovi na prostranem trgu, vendar pa je popolnoma združen s pridvorjem cerkve sv. Antona, kar bi na Kongresnem trgu lahko storili, če bi kip postavili n. pr. na rob nasada pred univerzo. Novega nasada na Kongresnem trgu Ljubljana sedaj ne zmore, za parade in množice — ne da bi spet spominjali Grgurju v paristilu ali Colleoni, A. Hildebrandtovega Bismarka i. dr. — je pa tudi na drugih kar mimogrede naštetih prostorih dovolj prostora.

Kateri članek diši po demagogiji in kdo se je spozabil, da maha in udriha po tem ali onem, je pa stvar takta in spoštljivosti do vprašanja, ki je pri srečju vsej Sloveniji.

A. G.

Žrtev nesrečne ljubezni

Obupno dejanje

Vedel je, da hodi Dragica v privatno trgovsko šolo v ulici Kraljice Marije in v ponedeljek zjutraj jo je tam počakal. Došel jo je na stopnicah v prvem nadstropju. Po kratkem pozdravu so odjeknili revolverski strelji po veži poslopja štirikrat zaporedoma. Po kratkem predelku je počilo še dvakrat. Vzgojiteljica Pavica Vujčić je prihitela in našla Darinko v mlaki krvi na stopnicah. Mladenica pa z revolverjem v roki in s prestreljenimi sencmi. Mladenka je izdihnila, mladenič je pa še vprašal, če je Dragica mrtva. Ko so mu potrdili, je proseče vzdihnil: Usmilite se me, ubijte tudi mene. Med tem je zopet pograbil za samokres in si sprožil kroglo v srce.

Pokopajte naju skupaj

Smrtno ranjenega Parlaja so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so ga operirali. Pri njem so našli listek z besedami: Lepo vas prosim, pokopajte naju skupaj, ne jemljite mi je vsaj zdaj. Pod tem je še pojasnil, da je mati pokojne Dragice nasprotovala poroki, češ, da bi dovolila to zvezo, če bi imel on vsaj 300.000 Din premoženja.

v ponedeljek olajšani — za svoj zaslužek namreč — morali oditi domov.

Kdaj bodo nadaljevali z delom, je zopet odvisno od njegove milosti.

Slikarska razstava g. Kleina

Ljubljana, 23. oktobra. Danes je zadnji dan odprta v zelenem salonu Kazine razstava slikarja g. Kleina. Opozarjamo na to zlasti one ljubitelje umetnosti, ki si doslej v napačnem mnenju, da gre morda samo za spretnega žonglerja, razstave še niso ogledali.

Prepričani smo, da bodo z nami vred presenečeni, ko bodo videli, kaj vse naslika nadarjeni slikar — z nogo.

Vse razstavljene umetnine so tudi na prodaj, sproti pa obiskovalcem razstave g. Kleina tudi po želji naslika lične akvarele, ki v ceni komaj nekaj prekašajo ceno boljših razglednic.

Naši manevri pri Brčkem v filmu

Kino Sloga predvaja pri današnjem sporedu »Materina žrtev« zvočni teden, ki prinaša poleg drugih zanimivosti tudi slike naših manevrov pri Brčkem. Posnetki so izredno zanimivi in kažejo našo hrabro armado. Manevri, ki so se vršili od 27. sept. do 4. oktobra, so končali z veličastno paradom, kateri so prisostvovali Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle, ministrski predsednik dr. M. Stojadinović, minister vojske general Peter Živković, atašaji raznih držav in ves naš generalni štab. Prekrasen film »Materina žrtev«, ki bo globoko ganil gledalce in lep, zanimiv dnevnik je tedaj zopet aktualen in priporočljiv spored.

Trbovlje

Lukežev sejem, ki se je vršil v petek, je bil sicer zelo živahen, a kupčije je bilo bolj malo. Znamenje časa!

Kakoli smo jih zman. V soboto je bil napovedan napad »sovražnih letal na Trbovlje. Po alarmu je bilo vse pripravljeno: reševalni oddelki in — poročevalni. Slišali smo tudi brnenje letalskih motorjev nad oblaki. Težko pričakovane napada in »bombe« pa ni bilo. Zgrešili so nas.

KINO UNION

TELEFON ŠTEV. 22-21

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Shirley Temple! Shirley Temple!

Ljubljanka sveta v filmu

Angel aerodroma

Film otroške ljubezni, žalosti in veselja ter drznih letalskih podvigov

Rezervirajte vstopnice od 11. do 12.30 in od 15. ure dalje

Samopomoč naših obrtnikov

V okvirju letošnjega »Ortniškega tedna«, ki bo trajal od 1. do 8. decembra t. l., bo obrtnik posegel po samopomoči in propagiral domače blago ter domače ročno obrtniško delo. Obrtnik preživlja današnje dni v najhujših prilikah, istočasno pričakuje boljših dni, ter hoče dvigniti optimizem ne samo v svojih lastnih vrstah, temveč v najširših narodovih plasteh. Nikdar ne klonimo z duhom, kljub nejasnim izgledom na bodočnost, temveč v medsebojni tovariški tekmi ter izpopolnjevanju svojega strokovnega znanja na eni strani, na drugi pa hočemo prikazati kvaliteto in okus naših ročnih izdelkov. Vzgojiti hočemo poleg tega kupujoče občinstvo, da bi znalo ceniti svoj domač izdelek in mu dalo prednost pred tujim uvoženim.

Med glavnimi predmeti, ki močno ovirajo uspešen razvoj domače obrtnosti je naša konfekcija. Kljub temu, da imamo med svojim obrtništvom strokovno visoko kvalificirane delavce, ki so tudi iz praktičnega gledanja umetniki okusa, njih stremeljenje ne pride do izraza. Iz vseh teh razlogov se je Obrtniško društvo v Ljubljani odločilo, da priredi širokopotezno revijo tega stremeljenja do strokovnega dela in domačega uspeha. Vzpodbiti hočemo tudi one latentne sile, ki so v naših domačih vrstah neizrabljene, odkriti hočemo mnogo onih skritih talentov, ki radi buče in bombastične reklame tujih židovskih kapitalističnih konfekcij ne morejo priti do izraza. V zaščito, obrambo in pomoč tem malim ljudem priredi Obrtniško društvo v okvirju letošnjega Obrtniškega tedna »Modno revijo«. Prireditve, zamišljena od poklicnih strokovnjakov, mora in bo na vsak način nuditi tudi pravilno razumevanje vse naše javnosti.

Gledališka sezona v Ptuiju

Dramatsko društvo ptujskega Sokola, ki nam je v zadnjem letu edino poskrbelo za predstave v našem gledališču, se tudi že za bodočo sezijo prav pridno vadi in bo že ob koncu tega meseca otvorilo sezijo z Ganglovo dramo »Sin«.

Med počitnicami so gledališče prenovili, posebno temeljito pa oder. Preslikali so kulis, da bodo povsem ustrezale zahtevam domačih prireditelj in gostovanj. Preurejena je oderska razsvetljava. Nabavili so tudi nov že dolgo časa zaželeni veliki zastor. Oder je preurejen tako, da bodo lahko prirejali tudi koncerte. Za akustiko bodo poskrbeli v ta namen postavljena nova zaslonjala. S tem zaslonjalom pa bo dobila tudi okolica filmskega platna lepše lice.

Posebno zaslugu za prenovljenje gledališča gre Dramatičnemu društvu in mestni občini, ki sta z znatnimi žrtvami pomagala. Občinstvo pa prosimo, da podpre delo požrtvovalnih igralcev s svojim obiskom pri vseh predstavah.

Italijanske čete ne morejo prodreti v notranost Abesinije, ker v deželi ni ceste. Italijanska vojska mora sproti graditi ceste v z avzetem ozemlju. Okoli 30.000 italijanskih delavcev je zaposlenih samo pri gradbi ceste. Slika jih kaže pri delu blizu Adue.

Dnevni dogodki

× Banska uprava objavlja: G. ban v petek 25. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo od-coten iz Ljubljane.

Nacionalna ura. Ob 19.30 bo predaval književnik Siniša Kodrič o nekem našem gri-šanskem pesniku. Prenos iz Beograda.

× Zopet potres v Banja Luki. Tudi v pone-deljek je prebivalstvo Banja Luke in okolice razburil močan potresni sunek, ki je trajal štiri in pol sekunde. Večje škode ni napravil.

Domati izdelki Elegantne moške, ženske in sportne čevlje dobite le pri **Ješe Janko, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36**

Na željo se izdeluje tudi po meri
Točna in hitra postrežba. Cene času primerne

× Brodolomci z zakladom srebra. V prista-nišču v Ulcinju je pristala ladja s petimi brodo-lomci, ki so imeli s seboj 150 kg srebra. Bro-dolomci so se rešili z neke italijanske ladje, ki se je na odprtem morju potopila. Ladja z imenom »Prudent« je bila namenjena iz Pu-lje v Albanijo. Med brodolomci so štirje itali-janski brodarji in lastnik srebrnega zaklada, ki je neki trgovec iz Skadra. Mornarji zahte-vajo od njega polovico rešenega srebra.

× Pojasnjeni čudeži. V Vrtačkem pri Petri-nji je lahkovornež razburil čudež, katerega je pa tamošnji zdravnik dr. Roksančič kmalu po-jasnili. Opazili so namreč, da je krub, katerega so prodajali peki v tej vasi, postal sčasoma rdeč. Rdečo barvo so pa dobile tudi hostije v cerkvenem kelihu. Lahkovornež ljudstvo je bilo prepričano, da gre za nadnaravni pojav. Zdravnik je pa ugotovil v teh hostijah bakte-rije, ki se nasele v krušnih izdelkih in po ne-kaj dnevih pordeče.

ZVOČNI KINO
SOKOLSKI DOM
KISKA

Telefon 33-87

Sovjetsko-ruski vefilm

Gospoda Golovljevi

Film posnet po istoimenem romanu
V glavni vlogi: V. R. Gardin in drugi
odlični ruski igralci

Dopolnilo: Foxov zvočni tednik

Predstave v sredo in četrtek ob 7. in 9. uri

Pride! Chopinov poslovični valček

× Razbojniška družba pred sodiščem. Sodi-šču v Kragujevcu so orožniki izročili razboj-niško družbo 42 razbojnikov, ki so izvršili mno-go zločinov v oplenaškem srežu. Njih vodja je bil neki Milinko Spasić iz Topole, ki je prebil že 12 let v robiji, pa je pobežal iz kaznilnice. Član te razbojniške družbe je bil tudi predse-dnik občine v Mokloševu Spasije Novaković, ki je pa izvršil samomor, ko je zvedel, da so ga pajaši izdali. Neki Stanislav Milošević se je pa obesil, ko so ga hoteli orožniki prijeti.

× Zalostna usoda bogate židovke. V Saraje-vo si je hotela z ogljikovim dvokisom vzeti življenje nekdanja bogata in ugledna Sarajevčan-ka Sida Montiglio. Njena sestra je poročena z nekim bogatim in znanim zagrebškim advoka-atom. Sidin mož je pa bil sarajevski bogataš Alberto Papo. Sida je živel na Dunaju srečno 15 let. Ko se je ločila, se je vrnila k materi v Sarajevo. Mati jo je pa pred kratkim vrgla iz hiše. Neki bogati sorodnik ji je dal 250 di-narjev mesečne podpore. Pred dnevi je pa bila reducirana še ta majhna podpora. Zena je 20 dni do besede stradala. Predvčerajšnjim se je pa zaprla v sobo, naložila na pečico ogelje, ho-teč si z izpuhlevajočim strupom končati živ-ljenje. Sosedje so jo našli v globoki nezavesti in jo odpeljali v bolnišnico, kjer so izjavili, da je njeno stanje brezupno.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Sreda, 23. oktobra. Katoličani: Severin, spoz. Pravoslavni: 10. oktobra, Evlampije.

DEŽURNE LEKARNE

Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkoczy, ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Svečana postavitev križev na pravoslavni cerkvi

bo v nedeljo 3. novembra t. l. Blagoslovil bo križe g. Dositej, pravoslavni mitropolit zagreb-ški, in sicer v zgradbi še nedovršene pravoslav-ne cerkve sv. bratov Cirila in Metoda v Trubar-jevem parku, kjer se bo ta dan vršila tudi sv. arhijerejska liturgija. V zvezi s temi cerkve-nimi svečanostmi pravoslavne cerkve v Ljub-ljani bo v soboto 2. novembra duhovni koncert v proslavo jubilejnega Svetosavskega leta. Na koncertu bo govoril g. mitropolit Dositej o po-menu sv. Save, pevske točke pa bo izvajal pri-znani mešani zbor zagrebškega Srbskega pev-skega društva pod vodstvom dirigenta zagrebške opere g. Gjorgja Valiča. Natančni spored sve-čanosti in koncerta objavimo prihodnjič.

× Za bodoči mestni muzej je prejel kulturni oddelek mestnega poglavarstva dragocen kip našega pokojnega skladatelja Viktorja Parme, delo akademičnega kiparja L. Dolinarja, ter zanimivo podobo izza potresa v Ljubljani. Mestno poglavarstvo se plemeniti darovalki go-

spe Pavli Parmovi, soprogi pokojnega sklada-telja, kar najtopleje zahvaljuje.

* »Frak« ali »Od krojačka do ministra« je iz-redno zabavna veseliga, v kateri imajo glav-ne vloge Daneš, Nablocka in Cesar. Občinstvo, ki je navzoče pri tej komediji, je od začetka do konca v veselim razpoloženju. Predstava je drevi za red A.

* Najraznovrstnejša razstava sadja bo torej danes ob 10. otvorjena s l. pomološko razstavo na velesejmu, ki smo jo že včeraj opisali prav na kratko. Dva dneva je na razstavi poslovala komisija, ki so bili v njej naši najodličnejši poznavalec sadja in sadjarski strokovnjaki gg. predsednik razstavnega odbora višji inšpektor Fran Gombac, ban. inšpektor Fran Trampuž z ban. referentom Antonom Flegom, direktor ma-riborske Sadjarske in vinarske šole Josip Priol, nadzornik gosp. Josip Strekelj, upravnik ljub-ljanskih mestnih nasadov gosp. Anton Lap in tajnik Kmetijske družbe gosp. Fran Kafol. — Pregledali so z znanstveno natančnostjo vseh 500 vzorcev jabolk in nekaj hrušk, ki so prišli iz vseh srezov banovine, ter jim določili prava pomološka imena. Šele komisija je ugotovila, kakšna zmeda vlada pri nas tudi med izobra-ženimi sadjarji glede pravih imen, kar je pri-

Zima prihaja!
Cenjenim damam se pri tvrdki
BIZJAK FILIP, Kongresni trg 8
nudi nakup vedno najnovejših in najfi-nestih krznenih izdelkov kakor: plaščev, jop, bov, ovratnikov ter vseh v to stroko spadaiočih predmetov. Postrežba točna in najsolidnejša

sadni kupčiji lahko usodnega pomena. Najraz-ličnejše sorte so sedaj pravilno določene in ob vsakem vzoru je etiketa s pravih pomoloških imenom, dobo cvetenja in zorenja ter podatki o trajnosti ter porabi, kakor n. pr., ali je sorta fina namizna ali samo za gospodinjstvo ali mošt itd. Razstava je torej najpoučnejša šola za tr-govce s sadjem, za sadjarje in tudi za gospo-dinje, da spoznajo, kakšna jabotka naj kupi-jejo. Na razstavi sadje ni na prodaj, pač pa so tam seznanili, koliko ima razstavljalec ka-kega sadja na prodaj. Inicijativna ljubljanska podružnica SVD je s pomološko razstavo posta-vila mejnik epohalnega pomena za smotren razvoj in napredek vsega našega sadjarstva, zato ji pa za ta mnogo obetajoči pričetek znan-stvenega dela, raziskovanja in preizkušanja gre brez pridržkov največje priznanje in zaslužna pohvala. Razstava bo odprta le danes in jutri, vetopnina je pa le 2 Din.

* Izreden uspeh je imela na obeh letošnjih vzpizoritvah Puccinijeva »Madame Butterfly«. Vsi nosilci glavnih vlog, predvsem pa gospa Giungjenac, so odlični. Prevod, režija in umet-niško vodstvo Stritofova pa ravno tako. »But-terfly« se ponovno vzpizori drevi 23. t. m. za red Sreda.

* Gdč. Fratikova, mlada nadebudna operna pevka z izvršnim glasovnim materialom, bo nastopila v soboto 26. t. m. v vlogi Margarete v operi »Faust«, predstava je izven po znižanih opernih cenah.

* Brzoturnir. Drevi bo v kavarni »Zvezda« otvoritveni brzoturnir Lj. šah. kluba. Prijavite se vsaj do 8. ure pri vodji, prijavnine ni. Na to prirediteljo so vabljeni vsi prijatelji šaha in kluba. Kdor razpolaga z dobrim šahom, naj ga prinese s seboj. Jutri se bo odigral turnir znagovalec posameznih današnjih skupin. Zmagovalec bo prejel lepo sliko in naslov prvaka za ta mesec. Odbor.

Kino Sloga
Ljubljanski Dvor Tel. 2730

Premiera! Film izredne lepote in naj-globljih, plemenitih čustev!

Materina žrtev

(Slikarjeva ljubezen)

Film, ki bo slehernega ganil do solz!

Slika težko preizkušene, vse žrtvujoče, trpeče, matere!

Dodatek in najnovejši zvočni tednik

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

* II. simfonični koncert ljubljanske filharmoni-je, ki bo za češkoslovaški narodni praznik 28. t. m. v Unionu, ima na sporedu: Smetana: Vltava, Dr. Sostakoviča simfonija op. 10 v 4 stavkih, Sl. Osterca Passacaglia in korál, I. Su-ka pravljica, suita v 4 stavkih op. 16, in A. Bo-rodinovi Polovski plesi iz opere knez Igor. Koncert je pod pokroviteljstvom Jugočeške lige. Njen predsednik g. dr. Egon Stare bo imel slavnostni govor. Orkester filharmonije, sesto-ječ iz 75 kvalificiranih godbenikov, bo vodil najboljši jugosl. dirigent L. Malačič. Predpro-daja vstopnic je pri blagajni kina Union, te-lefon 22-21 dop. od 11—12 in pop. od 15 ure dalje. Cene od 40 Din navzdol. Dijaška stojšča so po 5 Din. Njih število je vsled preureditve dvorane omejeno.

* Razpisano mesto ban. cestarja. Razpisano je v območju sreskega cestnega odbora Celje službeno mesto banovinskega cestarja, in si-ber za sledeči cestni prog: 1. banov. cesta 11/194 Velenje—Črne—Petrovce od km 8.254 do 11.000, 2. banov. cesta 11/195 Višnja vas—Dobrna, odcep na Črne od km 0.000 do 2.820 v skupni dolžini 5.566 km.

Naročajte knjige Kmetijske Matice

Maribor

Stanovanjski problem

Maribor, 22. oktobra

Med perečimi vprašanji zadnjih let je bil in je še v ospredju problem stanovanj, ki so ga vse dosedanje občinske uprave sicer forsirale, ven-dar v taki obliki, da ni prinesel zaželenih uspehov. V nekaterih letih se je gradilo kar velikopotezno, vendar je pomanjkanje ceneni-h stanovanj za revnejše meščane bilo vedno več-je. Kaj čudno je torej slišati, da se je zgradilo zadnja leta toliko in toliko stanovanj za soci-alno šibkejšo mestno sloje, pri vsem tem pa ima Maribor še vedno posebno četrt »barakar-jev« in »vagonarijev«. Statistika pa govori še mimo teh o več sto družinah, ki se stiskajo po podstrešnih in kletnih sobah, pralnicah in drvarnicah. Površnemu opazovalcu ostane vse to prikrito, a kratak pogled v mariborsko pro-letarsko četrt, priča o marsičem. Človeku, ki pozna stanovanjske razmere našega mesta, se vsiljujejo nehoti kaj čudne misli o raznih zdravstvenih in socialnih institucijah, ki že ob-stoja, oziroma so šele projektirane. Saj bodo pod temi okolnostmi samo krpale in ublaževale zlo. Nezdružba, tesna stanovanja so bila in so še leglo tuberkuloze in drugih bolezni, ki po-menjajo za narod veliko nesrečo. Bolezen pri-nese v družino še druge defekte, čisto moral-nega značaja. Naše zdravstvene, skrbstvene in justične institucije so že s tega vidika obsojene na nove obremenitve, ki jim še dolgo ne bo konca.

Maribor postaja z vsakim dnem bolj in bolj mesto industrijskega obiležja. Mogočne tekstil-

ne tovarne, delavnice drž. železnice in drugi obrati zaposlujejo več tisoč meščanov. Ze na več mestih je bilo govora o eksistenčnih potrebah mariborskega delavstva, ki se absolutno ne krijejo s pičlim zaslužkom. Delavstvo ne more plačevati sorazmerno silno visokih najemnin za zdrava stanovanja. Zato je primorano, da si najame tesna, a še kljub temu draga stanova-nja. Nešteto je primerov, ko se duši do deset ljudi v eni sobi. Kaj pomenja to za zdravje in moralo, naj sodijo javnost in odločilni sami.

Pri dodeljevanju stanovanj, ki jih je prven-stveno zgradila občina prav za delavce, se je postopalo po čudnih načelih. Sorazmerno ce-nenih in udobnih stanovanj so se polastili taki, ki bi sicer zmogli tudi dražjo najemnino po privatnih hišah. Mnogi nižji uradniki in delavci, ki bi imel polno pravo do teh stanovanj, pa niso prišli v poštev. Stiski delavstva za stanovanja, se pridružuje v zadnjem času še stiska urad-ništa. Maribor je v nižjem draginskem raz-redu kot Ljubljana, a stanovanja (pa tudi osta-le življenjske potrebe) so vsaj tako drage, ali celo bolj kot v Ljubljani. Ze iz tega vidika bi bila potrebna korektura s strani države, ali pa znižanje najemnin.

Tik pred zimo stopa stanovanjski problem še toliko bolj v ospredje. Naj bi v tem pogledu vse naše upravne ustanove storile, kar je v njih moči. Poseben poziv pa je naslovljen na mariborske in okoliške hišne posestnike, ki naj bi glede na težke prilike sedanjega časa zni-žali najemnine na znosnejšo in primernejšo vi-šino.

△ Narodno gledališče. Sreda 23. oktobra: Zaprt. — Četrtek 24. okt. ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. Red C. Gostovanje člana ljub-ljanske drame Cirila Debeveca.

△ Zimske sezone karte za obisk Dunaja. Interesente, ki nameravajo letošnjo zimo po-tovati na Dunaj opozarjamo na zimsko-sezonske karte. Zimsko-sezonske karte kakor tudi vozne karte in šilinge si nabavite pri Putniku v Ma-riboru, Celju, Št. Ilju, Gör. Radgoni in Dra-vogradu.

△ Ukradena kolesa. Včeraj je neznanec od-peljal trgovskemu pomočniku Francu Stoperku iz veže v Sokolski ulici 1 še novo kolo »Sta-dium«, vredno 1.200 Din in regist. z evid. štev. 106.739. — Ob kolo pa je bila tudi žena pe-kovskega mojstra Agata Čelanova s Teznega.

△ Poroke. V času od 15. septembra do 15. oktobra sta stopila v Mariboru pred oltar 42 para.

△ Gradnja nove šole v Magdalenski ulici prav lepo napreduje. Ob lepem vremenu de-lajo tudi pozno v noč in kakor kaže, bo mogo-čno stavba še pred napovedanim časom pod streho.

△ Kaj je s Kralja Petra trgov? Na Kralja Petra trgu so urejeni že nekaj mesecev provi-zorični prometni otoki. Tudi dokončni načrt je že gotov in je res čudno, da se ne pristopi k dokončni izgradnji. V primeru slabega vre-mena bo potrebna naglica in bodo dela po-vršna, kot se je to pokazalo že marsikje.

△ Nesreča živnozdravnika. S kolesa je padel 54-letni živnozdravnik Franjo Šostarič. Pri padcu je zadobil nevarne poškodbe na glavi in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

△ Grajski kino. Danes nov šlager našega podjetja »Raj na zemlji«. Simfonija dunajskega valčka. V glavnih vlogah: Hans Moser, Theo Linger, Herman Thimig, Heinz Rühmann in Adela Sandrock. Vefilm »Abesinija 1935« se bo predvajal v kratkem izključno v našem ki-nu.

△ Kino Union. Danes sijajna šlager-opereta »Plavolasa Carmen« z Marto Eggerth, Wolf-gang Liebenewierjem, Leo Slezakom in Ido Wüstovo. Najnovejši film očarljive glasbe in krasnega petja.

△ Cigani izropali pošto. Jutri bo pred ma-lim kazenskim sodiščem izredno zanimiva raz-prava proti šestim ciganom iz okolice Murske Sobote. Obtoženi so, da so v noči na 16. julija pr. l. vlomili v trgovino in pošto Stefana Ter-plana v Stefanovcih. Izpraznili so vso trgovino in izropali pošto. Odnegli so mnogo denarja in več denarnih pisem ter napravili skupno za okoli 1000 pengov škodo. Vlomili so na Madžarskem, sojeni pa bodo v Mariboru.

Celie

■ Seznam davčnih obvezancev za pridobnino je vsem interesentom razgrnjen na vpogled na mestnem poglavarstvu v sobi št. 10. Davčni od-bor bo razpravljal o določitvi davka dne 7., 8. in 9. novembra na davčni upravi, kjer se bo sestajal omenjene dneve ob 8. uri.

■ Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 »Lju-bezen mladega izumitelja«.

■ Društvo »Sočac«, mladinski odsek, prične v nedeljo 27. ob pol 16. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma s plesnimi vajami, ka-terih se lahko vsak udeleži. Prijave in infor-macije v trgovini J. Fili, Dečkov trg 4.

■ Jesensko deževje je nastopilo; tudi ob ta-kih dnevih izrabite svoj prosti čas najbolje, če čitate neodvisen dnevnik »Glas naroda«, kate-rega si lahko naročite tudi v naši podružnici Prešernova ul. 6.

■ Tatvine na sejmu. Posestniki Kavčič Ma-rij iz Leneka pri Frankolovem je nekdo na Uršulinem sejmu izmaknil iz žepa 59 Din, sre-brn poročni prstan in razne dokumente, pos. Mirt Neži iz Štor pa ne Glavnem trgu 100 Din z denarnico vred. Drugih večjih tatvin letos na sejmu ni bilo. Policija je ugotovila tudi nekaj malopridnežev, ki so se v slabem razpoloženju na današnje čase nasrkali mošta in bodo mo-rali sedaj počakati na policiji, da se iztreznijo ter morebiti izdajo kake grehe.

■ Umrla je 21. t. m. dninarica Špalir Ana, stara 61 let v Siscah št. 20. Naj počiva v miru!

■ Konji so se splašili pretekli četrtek pri tovarni kvasa in močno poškodovali po nogi in hrbtu 34-letnega Okorna Alberta, stavbnega vodjo iz Lave št. 10, ki se zdravi v celjski bol-nišnici.

Ptuj

Sport. V nedeljo se je odigrala med S. K. Drava iz Ptuja in S. K. Ptuj prvenstvena nogometna tekma, za katero je vladalo ve-liko zanimanje. Oba kluba sta zelo dobro igrala. Zmagal pa je S. K. Ptuj, in sicer 2:1.

Divja lovca pred sodiščem. V ponedeljek sta se zagovarjala pred sreskim sodiščem v Ptuj radi prestopka po § 314/1 po k. z. Gojkovič Janez in Jakob iz Sp. Hajdine, ki sta strastna divja lovca. 21. septembra t. l. ponoči sta ju zalotila v lovišču Zupančiča Matevža iz Zg. Hajdine lovška čuvalja Va-land Eric in Senekovič Franc, ko sta ustre-šila dva fazana. Gojkovič Janez je dobil 14 dni, Jakob pa 7 dni zapor. Zaplenili so jima tudi puški.

Na javni dražbi jo je natepel. Pri Tošu Martinu, posestniku v Slavščini, se je pred dnevi vršila sodna dražba zarubljenih pred-metov. Dražbe sta se udeležila tudi zakon-ka Zmavc Martin in Ana iz Slavščine, ki sta bila s Tošem v velikem sovražstvu. Toša je njun prihod razburil. Pograbil je mo-tiko, dohitel Zmavc Ano in ji zadal več poškodb.

Kino. V sredo 23. in četrtek 24. t. m. ob 20. uri bo predvajal tuk. zvočni kino film »Čarčin gardiste«. V glavni vlogi nastopijo M. Vitrič, K. Vospermann, Oskar Sima i. dr.

Holmec pri Prevaliah

Pri poštnem službenem aparatu ni vse v redu. Čutimo se zapostavljene v dostavi po-šte. Leto za letom se dogaja, da izostane do-stava pošte, da je pismonoša na substituci-ji ali na dopustu ter ga predstavljajo k sosednim poštnim uradom v Guštanj ali pa v Mežico. Poštno ravnateljstvo naj na-redi takoj red!

Cesta od Prevalj proti Mežici in Črni je v zelo slabem stanju, odkar je podjetje »The central Europeans Mines Ltd.« ukinilo ozko-tirno industrijsko železnico. Težki tovarni avtomobili povzročajo po cesti kotanje, v katerih se ob deževju nabira voda, ki raz-dira cesto. Cestni odbor naj poskrbi, da bo cesta v redu in naj družbo primerno opo-zori na škodo, katero dela njen avtopromet po tej cesti.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda 23. oktobra: »Frak ali Od krojačka do ministra«. Red A.

Četrtek 24. oktobra: »Kralj Edip«, »Kame-niti gost«. Red Četrtek.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda 23. oktobra: »Madame Butterfly«. Red Sreda.

Četrtek 24. oktobra: »Mam'zelle Nitouche«. Premiera. Izven.

Radio

Sreda, 23. oktobra.

Ljubljana: 12.00 Reproducirana glasba, 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 plesni orkestri z vsaega sveta na ploščah, 14.00 vreme, borza, 18.00 pomen ročnega dela (Ivan Omerza), 18.20 zvočna slika (člani Radijske dramske družine), 18.40 Fran Milčinski in mla-dinsko skrbstvo (Jagodič Vojk), 19.00 čas, vreme poročila, spored, obvestila, 19.30 nacio-nalna ura, 20.00 prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas, vreme, poročila, spored.

Gospodarstvo

Letošnja sadna trgovina

Kupci in odjemalci našega sadja

Letos so se stavile velike nade na izvoz v Nemčijo, ki je imela razmeroma slabo letino jabolk. Edini naši resni konkurentinji sta bili Švica in Holandska, ki sta imeli celo prav do bro letino. Pričakovali smo seveda, da bodo kupovali pri nas tudi Čehi in Avstrijci kakor vsako leto, vendar smo glavne koristi v pogledu formiranja cen pričakovali od izvoza v Nemčijo. Danes je že čez polovico sadja izvoženega, pa moramo ugotoviti, da nade v Nemčijo niso bile upravičene in zahvaliti se moramo Čehom, da so vztrajali na našem trgu ter plačevali še kolikor toliko povoljne cene. Kolikor so pa imeli koristi od tega producenti, bo pa razvidno iz naslednjega pojasnila.

Ovire in riziko

Pri izvozu v Nemčijo izvoznik čaka na svoje plačilo 8 mesecev. Ves ta čas mora računati s stroški za obresti ter mora nositi tudi valutni riziko, ker Narodna banka še nikoli ni dala autentičnega pojasnila, ali more izvoznik sigurno računati z istim kurzom pri izplačilu kot pri vplačilu ali ne. Res je, da Narodna banka daje na že izvršena vplačila lombardna posojila do največ 70 odstotkov, toda s tem izvozniku ni dosti pomagano. Če resno dela ter se zadovolji s skromnim zaslužkom, se mu z vsakim izvoženim vagonom zmanjšuje obratni kapital ter teži neizkoriščen pri zbirnem računu Narodne banke. Izvoznik z izposojenim kapitalom, ki ga mora kot kratkoročno posojilo vrniti v 3 ali 6 mesecih, mora pri poštnem trgovanju računati pri teh prilikah s tem, da ne bo mogel na rok vrniti posojila. Temu riziku pa se noče nikdo izpostavljati, ker lahko izgubi na stroških vse, kar je s težko muko že zaslužil.

Iz tega je jasno, da je radi teh klirinških omejitev v cirkulaciji kapitala izključen od izvoza v Nemčijo vsak mali izvoznik, ki razpolaga s skromnimi sredstvi, ki bi sicer v normalnih prilikah lahko v našem narodnem gospodarstvu mnogo koristil. Pri izvozu v Nemčijo je tak trgovec degradiran na vlogo prekupevalca, ki dobavlja blago velekapitalistom ali pa trgovcem, ki so si znali osigurati izvozne kredite. Toda tudi ta podjetja, posebno če delajo z najetim kapitalom, so nehoti primorana, da zaslužijo vso razliko med višino lombardnega posojila in celega izkupička, kar znaša 30 do 40 odstotkov od prodajne cene. Če velepodjetja s tako visokim zaslužkom ne računajo, umrtvijo obratni kapital ali pa ne morejo na rok vrniti sezonskih kreditov.

Nemčija

Vkljub temu pa je bil izvoz v Nemčijo za našega kmeta zelo koristen, saj Nemci plačujejo dobre cene, ker so kupci za kvalitetno blago, a rabijo tudi velike količine sadja za presanje. Na berlinskem trgu se danes prodajajo n. pr. naše zlate parme, ki jih Nemci posebn. cenijo, po 50 — 52 RM za 100 kg. Če računamo, da znašajo prevozniki stroški in zaslužek nemškega uvoznika 20 RM, ostane še vedno cca na RM 30 — 40. feo. jugoslovanska meja, katero dobi naš izvoznik. V našem denarju je to Din 525 za kg. Kljub temu da naš izvoznik mora iz razlogov financiranja, kot je gori pojasnjeno, zaslužiti 30—40%, bi se mogla producentu plačati lepa cena Din 310 do 350 feo. nakladalna postaja. Sliče je tudi pri drugih vrstah, saj se celo mešano blago plačuje v Berlinu po RM 32 —. Na žalost pa so se Nemci pojavili na našem trgu le kot kupci za zgodnje sadje, med tem ko jih popolnoma pogrešamo že od zadnje tretjine meseca septembra dalje. Nemški uvoznik mora namreč dobiti od svoje države dovoljenje devize za plačanje kupnine. Če tega dovoljenja nima, blago ne sme uvažati, ker ga plačati ne more. Od 20. septembra dalje Nemčija svojim uvoznikom ne daje več deviz in to je vzrok, da Nemčija ne kupuje jabolk, ne samo pri nas, temveč tudi v drugih državah. Ko smo slišali, da nam je dovoljen za leto kontingent 1700 vagonov po trgovinski pogodbi z Nemčijo, smo se nadejali velikega izvoza, toda omejitve dovoljevanja deviz za plačila je onemogočila izkoriščenje kontingenta.

Gospodarske vesti

— Obrtniški dan. Kakor vsako leto bodo obrtniki tudi letos prvega decembra slavili svoj obrtniški dan. Letos se bo vršilo več konferenc, na katerih bodo njihovi zastopniki razpravljali o važnih obrtniških vprašanjih. Glavna zveza obrtniških združenj bo skupno z zagrebško zvezo hrvaških obrtnikov in ostalimi organizacijami v državi izdala posebno spomnico. V Zagrebu in po drugih mestih bodo obrtniki priredili razstave v času med 1. in 8. decembrom.

— Nemški in italijanski kliring. Po poročilu Narodne banke od 19. oktobra 1935, je bil na nemškem kliringu izplačan zadnji avizo (nakaznica) pod št. 8.061 od 2. maja 1935, na italijanskem kliringu pa zadnji avizo št. 74.95 od 27. julija t. l.

— Dobave. Prometno-komercialni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. oktobra ponudbe glede dobave smernih šip iz mlečnega stekla. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 25. oktobra ponudbe glede dobave 4500 kg železa.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 30. oktobra ponudbe glede dobave 1 kompletne upornika v olju in 50 kg srebrne žice; do 6. novembra pa glede dobave rezervnih delov za centrifugalno sesalno.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 31. oktobra ponudbe glede dobave 1500 kg žebčev, 100 plošč železne pločevine, raznih tesnil in cevi za vodovod.

Že v uvodu je naglašena, da so rešili našo sadno trgovino letos Čehi. Po klirinškem sporazumu s Češkoslovaško je mogoče, da češki kupci prinese gotovino za nakup v našo državo in da uporabo denarja pozneje opraviči pri svoji narodni banki. Naš trgovec dobi torej od kupca denar takoj izplačan, kar je za našo kapitalno šibko trgovino največjega pomena. Ker češki kupci blago na lieu mesta prevzamejo in izplačajo, odpade seveda za našega trgovca vsak drug riziko.

Življenjski standard češkega konsumenta ni tako visok kot pri nemškem. Za lastni konsum torej češki kupci ne morejo plačati iste cene kot Nemci, posebno pa ne plačajo kvalitete, ki je v sadni trgovini zelo važna. Zato se prodajajo danes v Pragi naša jabolka povprečno po Čk 1.80—2.—, kar odgovarja Din 3'20 do 3'60 za kg. Če se od te cene odbijejo stroški in zaslužek kupca, zamore naš trgovec računati s prodajno ceno Din 1'80—2'20 za povprečno jabolka, a producent le z Din 1'60—2.—. Češki kupci seveda računajo tudi s tem, da bodo po ponovnem sortiranju v svojih skladiščih naša jabolka z lepim dobičkom preprodali Nemcem. Ker bodo z odpadki in z reekspedicije imeli precejšnje stroške, obenem pa morajo na plačilo iz Nemčije čakati 5 mesecev, jih seveda ne moremo prisiliti, da bi plačali boljše cene, če nemški konkurenca manjka in oni edini odločujejo glede cen na trgu.

Avstrijski kupci

Nadajni naši kupci so Avstrijci, ki so pa obenem tudi naši konkurenti na nemškem trgu. Plačilni promet z Avstrijo je ugoden, ker pride izvoznik s privatnim kliringom takoj do plačila. Z avstrijskim trgom obstojajo stare trgovske zveze in avstrijski kupci pridejo sami k nam nakupovati ali pa se poslužujejo naših trgovcev kot nakupovalcev. Na formiranje cen vplivajo zaradi poznavanja našega trga preje škodljivo kot koristno, ker pač kot posredniki za nemški trg skušajo pritisniti na cene, kolikor je le mogoče. Letos je bil dovoljen za izvoz kontingent 500 vagonov, ki se pa moroče ne bo izkoristil, če ne bo Nemčija omogočila uvoza. Avstrijci kupujejo tudi veliko sadja za prešanje, a dunajski trg mnogo mošancarjev, za katere Nemci nimajo mnogo interesa.

Francija, Italija in Orient

Letos je povečan tudi kontingent za izvoz jabolk v Francijo. Vendar je ta kontingent še kljub temu premajhen, saj iznosi za celo drugo polletje okoli 60 vagonov. Francozi kupujejo pri nas izključno le kanade. S tem izvozom se zamorejo zaradi prilik na francoskem trgu in malega kontingenta baviti le nekateri trgovci, ki dodobra poznajo tankajšnje prilike. Z ozirom na nakupne cene bi bila želeli, da bi se z izvozom na francoski trg bavilo več trgovcev in da bi se kontingent še povečal, ker le s konkurenco se zamorejo pravilno formirati nakupne cene, posebno pri kvalitetnem blagu, kakor ga zahteva Francija.

Italijanski kupci kupujejo kot posredniki za francoski trg tudi le kanade. V Italijo se zaradi odredb italijanske vlade sme uvoziti le toliko blaga, kolikor ga je bilo uvoženega lanske leto, kar se mora dokazati z lanskimi uvoznimi listinami. Naš uvoz v Italijo je bil lani malenkosten in tako je za opravičilo uvoza le malo lanskih dokumentov na razpolago. S temi dokumenti se je razvila prava trgovina v Italiji ter se po vagonu plačajo po Din 3000 in še več. Seveda to pritiska na ceno, ki jo dobi producent. V splošnem pa tudi italijanski trg ni kupec za kvalitetno blago, temveč za povprečno konsumno, ki ne sme biti drogi.

Na razpolago bi bil še trg na Orientu, ki zahteva skrbno odbrano in pakovano blago. Vsak izvoznik pa se brani prevzeti riziko pri dobavi v Orient, ker traja prevoz po morju dolgo in ker se zaradi visokih temperatur sadje hitro kvari. Urediti bi se moralo tudi posebno prepiranje sadja, kot so ga n. pr. uvedli Amerikanci, ker od trpežnosti zavisi ves uspeh te trgovine.

Dne 26. oktobra se bo vršila pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 700 kg marmelade, 1000 kg suhih sliv, 200 kg suhega grozdja, 50 kg čaja, 70 kg kakaoa, 1000 kom. citron in 300 kg paradižnikovih konzerv. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah oz oddelkih.)

— Oddaja del pri adaptaciji objektov v vojašnici Vojvode Mišića v Ljubljani se bo vršila potom ofertne licitacije dne 7. novembra pri referentu inženjerju Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

— Oddaja restavracije na postaji Rakek v zakup se bo vršila potom licitacije dne 8. novembra pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Predmetni razpis je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Borzna poročila

DEVIZE

CURIH, 22. oktobra. Beograd 7.—, Pariz 20'2675, London 15'10, Newyork 307'375, Bruselj 51'70, Milan 24'93, Madrid 41'95, Amsterdam 208'60, Berlin 123'50, Dunaj 56'75, Stockholm 77'85, Oslo 75'85, Kopenhagen 67'40, Praga 12'72, Varšava 57'80, Atene 2'90, Carigrad 2'45, Bukarešta 2'50, Helsingfors 6'6550, Buenos-Aires 6.8350.

LJUBLJANA, 22. oktobra. Amsterdam 2970'20 do 2984'88, Berlin 1756'08—1769'95, Bruselj 735'61—740'67, Curih 1424'22—1431'29, London 214'51—216'57, Newyork 4342'15—4378'47, Pariz 288'53—289'97, Praga 181'05—182'16, Trst 354'67 do 357'75.

VREDNOSTNI PAPIRI

ZAGREB, 22. oktobra. 7% inv. pos. 75—77, Vojna škoda 343—346, okt., nov. 340 d, dec. 342—345, 4% agr. obv. 41—43'50, 7% Blerovo posojilo 64'50—68, 8% Blerovo posojilo 73 d, 6% begluške obv. 58—60, Agrarna priv. banka 220—225, Dunaj-Zagreb 836'50—846'50—841'50, Dunaj-Beograd 849—839, Grčija-Zagreb 28'15 do 28'85—28'50, Grčija-Beograd 28'25 pon., Priv. klir. London-Zagreb 243'70—245'30—244'50, Priv. klir. London-Beograd 245'05—243'45, Priv. klir. Madrid-Zagreb 565 d, Priv. klir. Madrid-Beograd 572'50 b, Trboveljska 100—105, Izis 40 b, Sečer. Osijek 120—135.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

NOVI SAD, 22. oktobra. Pšenica: Bačka 157'50 do 165, bačka ladja Tise in ladja Begej 170 do 172'50, slavonska in sremska 166—167'50, banaška 157'50—165. — Oves neizpremenjen. — Rž ne notira. — Ječmen neizpremenjen. — Koruza:

Bačka in sremska 101—104, banaška 101—105. — Moka: bačka in sremska 0g in 0gg 240 do 260, št. 2 220—240, št. 5 200—220, št. 6 180 do 200, št. 7 160—180, št. 8 115—120. — Otrobi in fižol neizpremenjeno. — Tendence slaba. — Promet srednji.

SOMBOR, 22. oktobra. Pšenica: Bačka okolica Sombor 155—157'50, gornja bačka in sremska 157'50—160, banaška potiska 167'50—170—, bačka potiska 160—162'50, južna banaška in slavonska 162'50—165—, bačka ladja Begej 167'50 do 170—, bačka ladja Kanal 160—162'50. — Rž ne notira. — Oves in ječmen neizpremenjeno. — Koruza: Bačka in sremska 100—102, bačka sušena okt., nov. 94—96, bačka sušena dec., jan. 89—91. — Moka: Bačka 0g in 0gg 240 do 260, št. 2 220—240, št. 5 200—220, št. 6 185 do 205, št. 7 150—175, št. 8 105—115. — Otrobi in fižol neizpremenjeno. — Tendence slaba. — Promet 50 in pol vagona.

Sport

Zagrebski listi o zmagi Primorja

Z velikim zadovoljstvom in zadoščenjem smo sprejeli v nedeljo vest, da je zmagalo Primorje na vročih zagrebških tleh nad renomiranim Haškom. Posebno še z zadoščenjem, ker se je po tekmi z Gradjanskim med drugim zopet namigavalo, kot da zmagujejo naša moštva nad zagrebškim le na domačem igrišču, s pomočjo svoje publike, teroriziranjem itd. Vse te očitke so morali sedaj ovreči ravno tam, od koder so prišli. Zagrebški listi soglasno ugotavljajo, da je bila zmaga Primorja zaslužena in kar je še posebno važno »da je moštvo igralo zelo fair in je v tem pogledu napravilo dober vtis« (»Jutarnji list«).

»Novosti« pravijo med drugim: »Primorjec je ugodno iznenadilo. Brez obeh Bertoncljev in Slamiča je bilo dobro, čeprav ne premočno. V celoti so se »Primorjaši« izvrstno borili in izkoristili skoraj vse kar je bilo mogoče in zato njihovi zmagi ni prigovora in se lahko reče, da so premagali boljše od sebe.« Kritiki tudi soglasno ugotavljajo veliko požrtvovalnost in elan moštva.

S to važno zmago se je povzpelo Primorje na vodstvo in ljubljansko-zagrebski skupini in izgleda tabela sedaj takole:

Primorje	3	1	2	0	5:4	4
Gradjanski	3	1	1	1	9:5	3
Ilirija	3	1	1	1	4:6	3
Hašk	3	1	0	2	6:9	2

Kolesarske dirke v Ptuj

Društvo kmetijskih fantov in deklet na Hajdini pri Ptuj je priredilo v nedeljo 20. t. m. veliko krožno dirko kolesarjev na progi Hajdina—Breg pri Ptuj—Hajdina. Pot je bilo treba petkrat obkrožiti in je znašala skupna

Dva najhitrejša plavača v Evropi sta se te dni kosala v Augsburgu, in sicer nemški mojster Fischer in madjarski mojster Czik. Zmagal je Fischer. Preplaval je v kravlu 100 m v 59.4 sekund. Porazeni Czik (desno) čestita zmagovalcu.

dolžina 30 km. Start in cilj je bil pred gostilno Antonič na Hajdini. Na to tekmo so povabili tudi kolesarje vseh društev ptujskega pododpora Zveze kmetijskih fantov in deklet.

Razdelili so tri nagrade, od katerih je preje prvo Lozinšek Henrik, ki je prevozil progo 30 km v 38 minutah in 50 sekundah. Drugi je prispel na cilj Hren Janez, in sicer v 39 minutah in 30 sekundah. Tretjo nagrado pa je dobil Gabrovec Jurij, ki je prispel na cilj v 39 minutah in 32 sekundah. Ostali so jim sledili v kratkih presledkih.

S to kolesarsko dirko, ki je bila prva na Hajdini, je Društvo kmetijskih fantov in deklet ponovno pokazalo, da nudi svojim članom ne samo splošne izobrazbe, temveč goji tudi sport, in niso brezpomembni in odveč, kot nekateri o njih sodijo. Čedalje bolj se uveljavljajo kot narodna kulturotvorna ljudska sila.

SK Mars nam pošila glede na našo notico o incidentih ob priliki nedeljske tekme Mars: Svoboda, tale popravek: »Radi napadov od strani igrače SK Svobode je sodnik prekinil igro v približno 40 minuti prvega polčasa. Pri tem ni »Mars« nič prizadet, ker je sodnik prekinil igro zato, ker je bil napaden.«

Sokolstvo

Slovansko Sokolstvo spominu Viteškega kralja

O prvi obletnici tragične smrti blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I., Zedinitelja, je prejel Savez SKJ naslednje sožalne brzojavke:

»S tugo v srcu se spominjamo tragične smrti Velikega kralja Jugoslavije Aleksandra I., Zedinitelja.« Savez Slovanskega Sokolstva.

»Skupno z vami se spominjamo prve obletnice tragične smrti Vašega Viteškega kralja Aleksandra I., Zedinitelja. Slava Njegovemu spominu!« Československa Obec Sokolska.

»Na dan tužne obletnice z vami z vsem svojim sreem poljsko Sokolstvo.« Starosta Adam Zamojsky.

Avstrijski turnarji se pripravljajo za olimpijado v Berlinu

V nedeljo so se vršile na Dunaju v telovadnici telovadnega društva Floridsdorf telovadne tekme med Dunajčani in Gračani kot priprava za berlinsko olimpijado. Tekem so se udeležili po 4 najboljši telovadci iz Dunaja in Gračca. Tekmovali so v poljubnih vajah na drogu, bradlji, konju, v prostih vajah in v preskokih čez konja, na krogih niso tekmovali. Uspehi so bili po poročilih »Tagespost« prav zadovoljivi in so dosegli 1. mesto Hönig Graz, 88 točk; 2. Toda Wien 83; 3. Jordan Graz 79; 4. Hübner Wien 76; 5. Nebel Graz 69; 6. Heinz Graz 69; 7. Kirschner 67, 8. Hurner 55, oboja Wien. V celotni klasifikaciji pa so zmagali Gračani od 306 točk z 281 točkami.

Slovenske plošče
šaljive, kuplet, petje, godba, harmonike
od Din 30.— naprej.
samo pri:
elektroton
PASAJA NEBOČNIK

Jesen je tu, zima se začne
Kdor želi prvovrstno gojzerice, čevlje za smučarje, kakor tudi vsakovrstne moške in ženske čevlje po meri, naj se obrne na
Brecelj Anton, splošno čevljarstvo
Gradišče 3
Brzopopravilnica čevljev, galoš in snežk

Pravite
da Vaš trgovec Vas ne more prečeti z
„ORION“
voščilom za parkete? Nič hudega! Pokličite telef. št. 35-65, nakar Vam bode voščilo takoj dostavljeno na dom.
Mala škatla Din 10.—, velika pa Din 18.—
Dobi se tudi odprto po Din 24.— za kg.
Glavna zaloga: R. HAFNER, Ljubljana, Celovška cesta 61.

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

ODEJE! Strokovno šivanje posteljnih odej iz vate, volne in puha, najceneje pri: F. Novak, Maribor, Koroška cesta 8.

KUPIM HISO eno ali dvodružinsko s petimi sobami, podkletno na periferiji Ljubljane. Plačam 50.000 Din takoj v gotovini. Ponudbe na upravo »Glasa naroda« na »Solidno zidano«.

KROJAČICA z dunajsko šolo in večletno prakso išče družabnika ali družabnico s kapitalom. Ponudbe pod »Mojslca 25« na upravo lista.

HRANILNO KNJIZICO Mestne hranilnice ljubljanske ali Kmetске posojilnice z vlogo do 60.000 Din kupim. Ponudbe pod »Ugodno« na upravo.

STANOVANJE, mansardno ali podkleteno, do 2 sob iščem za 15. november v bližini Vrtače ali pod Rožnikom. Ponudbe na upravo »Glas naroda« pod »Mansardno stanovanje«.

Čitajte in razširjajte
»Glas naroda«!

Veselo svidenje rudarjeve žene z možem, ki je stavkal v premogovniku Monouthshire v Angliji in ostal s stavkujočimi 120 ur pod zemljo. Kakor smo že poročali, so nastali ob tej priliki nemiri in krvavi spopadi med delavci in policijo

Kaj pravi Pavla Wessely o sebi

V zadnjem času smo v Ljubljani videli film »Maskerada«, v katerem uspešno nastopa Pavla Wessely, zato bo utegnile naše čitateljice zanimati, kaj pravi ta filmska umetnica o sebi.

Po vsakem uspešnem filmu se lotim novega s prav posebnim strahom. Skoraj bi rekla, da delam vedno težje, čim večji je bil moj uspeh pri kakšnem filmu. Kajti najtežje je ostati zmagovalka nasproti uspehom in se ne dati industrijalizirati. To se pravi, da se človek na podlagi katerega uspeha ne sme dati vtreti v kako okorelo linijo, kar je sicer za filmsko industrijo morda prikladno, vendar vodi v umetniško praznoto. Zame je mehanično pojmovanje mojega dela sploh nemogoče. Brez neke mere obsedenosti sploh ne morem delati v filmskem ateljeju. Zato se takoj prvi dan potrudim, ko stopim z novim filmom v atelje, da vržem vse od sebe, kar bi utegnile med snemanjem ovirati umetniško ustvarjanje. Med delom za kak film nisem za nič drugega na razpolago, nego samo za delo pri filmu. Vsako privatno življenje, vsaka razstrenost, pa naj si bo tudi le kratek telefonski razgovor ali bežno kramljanje med odmorom, mora izostati.

Izmenjava dijakov med Romunijo in Rusijo

Te dni se je vrnil v Bukaresto romunski profesor Niteru, ki se je udeležil kongresa fiziologov v Leningradu. Predstavnikom tiska je izjavil, da se je v Moskvi z ruskimi akademskimi krogi razgovarjal o kulturnem izmenjavanju dijakov med Romunijo in Rusijo. To izmenjavanje naj bi pomenilo prvo stopnjo na poti širšega romunsko-ruskega kulturnega sodelovanja. Sovjetski dijaki pridejo še letos dokončavati svoje studije k znanim romunskim učencem, kakor sta n. pr. psihater Parhon in nevrolog Marinescu. Romunski dijaki pa bodo kot stipendisti poslani v ruske znanstvene zavode.

Važno za brivce

Neki nemški pisatelj je dejal, da bi bil zadovoljen in miren, ako bi našel brivca, ki si vselej umije roke, preden ga začne briti, in ki ne diha v človeka med tem, ko ga brije ali striže. To je jako nežna obzirnost, ki pa je ne razume vsak. Današnje šole za brivce menda o tem ničesar ne vedo. Kakor si namreč zobozdravnik vselej umije roke, kakor hitro vzame v roke drug predmet, tako bi se

moral umiti tudi brivec, preden se dotakne novega gosta.

Večina brivcev je tudi zelo zgovorna. Ko človeka drgne z milom, mu pripoveduje vse mogoče dnevne novice, ne morda s hudobnim namenom, ampak zato, ker bi ga rad zabaval in kratkočasil. Pri tem pa seveda diha vanj, kar je prav tako nedopustno, kakor če bi zobozdravnik govoril ali dihal v pacienta, dokler ima odprta usta. In zato se človek vprašuje, kje živi tisti popolni brivec, ki med branjem ne govori in si vselej umije roke, preden se loti drugega gosta.

Vrhovni poveljnik italijanskih čet v Afriki

General De Bono je star skoraj 70 let in je torej najstarejši italijanski vojskovodja v sedanji italijanski abesinski vojni in hkratu vrhovni komandant celotnega italijanskega vojnega pohoda. Bil je že pred svetovno vojno italijanski kolonialni častnik in ima odtelet obilo izkušenj v kolonialnem delu. Leta 1922 je v svojem rojstnem kraju Cassanu vstopil med fašiste, in je bil eden prvih generalov, ki jih je pridobil Mussolini za svoje gibanje. Zato ga je duce tudi sprejel med one štirje moške, ki so organizirali pohod proti Rimu. Ko so ga leta 1925 v zvezi s slučajem Matteottija z različnih strani obdolževali, je zopet vstopil v kolonialno službo in je odtelet načeloval upravi v Tripolisu. Že štiri leta kasneje pa je postal minister za kolonije in januarja leta 1935 ga je imenoval Mussolini za vrhovnega komisarja vseh italijanskih posesti v Vzhodni Afriki. Sedaj načeluje vsem bojnim silam proti Abesiniji in tudi fašistični milici.

O ločenih ženah

Oni dan sta stali pred nekim dunajskim sodnikom dve ženski, tožiteljica je tožila mater nekega fanta, za katerim je ona baje »norela«. Tožiteljica je bila ločena od svojega moža, mati pa je tudi hotela imeti sina za sebe doma. Zato je prišlo do tožbe, ker je mati očitala ločenki, da »nori« za njenim sinom.

Sodnik je razsodil takole: Ni žaljivo, če kdo ženski očita, da za kom »nori«, posebno, če je ona res zaljubljena vanj. Nič ni namreč nečestnega, če se mlada ločena ženska, ki sama odloča o svojih dejanjih, zagleda v mladega fanta.

Tako je razsodil sodnik na Dunaju. Kako bi razsodil v Ljubljani, o tem se nemara kdaj prepriča kaka brhka Ljubljanka.

Jedi slavnih mož

O Karlu Velikemu vemo, da je zelo rad jedel pečeno meso vseh vrst, najrajši pa je užival pečeno divjačino. Italijanski pesnik Torquato Tasso je bil pa sladkosneden. Zelo mu je ugajalo vse, kar je bilo sladkega, posebno pa kandidirano sadje in piškoti. Martin Luther je posebno ljubil togausko pivo in rensko vino. Njegov prijatelj Melanhton je imel

najrajši majhne ribe. Francoski kralj Henrik IV. je bil sladokusca za ostrige in melone, švedski kralj Karel XII. pa je bolj cenil kos kruha s sirovim maslom. Friderik Veliki, Napoleon in Voltaire so bili strastni »kofetarji«. Lessing je jako rad jedel lečo, filozof Kant pa je najbolj ljubil fižolovo in grahovo juho pa pečena svinjska rebra in suho sadje. Za jed je ta modrijan porabil ob vsakem obroku najmanj po tri ure.

V ponedeljek 21. oktobra je potelko 130. leto od smrti angleškega pomorskega junaka admiralja Horacija Nelsona. Bil je največji junak morja med zgodovinskimi osebnostmi, na katere je angleški narod ponosen. Nelsonove so besede: »Anglija pričakuje, da vsak Anglež stori svojo dolžnost.« Izgovoril jih je, ko je umiral med bitko pri Trafalgarju, kjer je porazil francosko in špansko brodogradnjo. Rojen je bil v septembru l. 1758. Že kot mlad častnik se je izkazal v severnoameriških bojih. Kot poveljnik neke bojne ladje je izgubil desno oko l. 1794. V bojih za Palermo je pa izgubil tudi desno roko. Poleg bitke pri Trafalgarju je bil njegov največji vojaški in junaški uspeh poraz in uničenje francoskega brodogradnje pred Abukirjem l. 1798. Slika kaže, kako je Nelson umiral med bitko pri Trafalgarju.

Kultura

Mariborsko gledališče: Moliere: »Tartuffe«

V vrlemu Moliereu je našla baročna francoska družba ostrega besednika dobrih нравov, duhovnega ravnovesja in tople človečnosti, ki ga je sredi splošnega duhovnega varuštva 17. stoletja tolikanj pogrešala in pričakovala. V karakternih komedijah tega bistrogledca in porogljivca, pravega dediča jedkega galskega duha, so se na nezasiščen način otipavale obisti vsem zablodom, ki jih je rodila baročna doba: izpачenim npravom visokorodnega plemstva, njega družbeni konvenciji in izumetničeni govorici, visokozapeti domišljavosti zdravniške stroke in licemernemu pobožnjastvu. S čustveno nabrekliostjo in miselnim blodom je po Moliereu križala rapir duhovita invencija, deleč udarce na desno in levo. In vzlic zaporni kazni in cerkveni izobčitvi je bila izvojevana zmaga že ob prvem spopadu, še več, Moliereve igre so postale odsej simbol zmagovitega svobodoumja zoper sleherni mračnjastvo.

Tartuffe je tip licemerno pobožnjakega karrierista v času ko se tako licemerstvo uradno zahteva, pospešuje in nagraduje. Večen tip,

dokler bo družba v svojem stalnem nemiru nihala med duhovnim uporom in podložništvom, med smelim optimizmom in samozadovoljno resignacijo. Moliere ni pisal iz knjig, marveč iz življenja in bogate gledališke prakse. Kot teaterski praktik je tudi dobro poznal ona izrazna pota, ki sta jih v Evropi utrla antična in italijanska komedija; ob njih je dognal do dovršenosti svojo značajko z neprekosljivo idejno polnoto in karakternim bogastvom.

Uprizoritev Tartuffa, pod vodstvom režiserja J. Koviča je bila v vsakem pogledu boljša od otvoritvene predstave, kar je pripisovati pač lažjemu genru te igre. Tempo predstave je bil primerno živahen, zasedba dobra. Tartuffu — Furijanu bi želeli nekoliko več salonske uglajenosti in spretnosti v prikrievanju nečednih nakan. Da bi igral tako Tartuffa na francoskem odru, bi vzbudil med občinstvom pravi strah in poplah. Orgon Pavla Koviča je bil malce pretiran v govoru in preizrazit v maski. Molierevsko lahko je igrala zvijačno služkinjo Elvira Kraljeva. Omeniti je še: gospe Zakrjaskovo, gđc. Starčev in go. Savinovo in gg. Gorinska, Groma in Blaža. Gledališče je bilo slabo obiskano. — li.

Jens se spominja noči, tiste strašne noči, ko je drhtel, da bo za vedno izgubil mater.

V samotni ribiški koči so se skrivali in gospod Knežević se je hlastno pogajal z dvema bradatima ribičema. Njuna zagorela obreza sta bila v mračni koči pošastna in odurna, v očeh se jima je bliskal mračen ogenj. Govorili so hlastno, a Jens ni razumel nobene besede.

Katja Nikolajevna je sedela za majavo mizo in stiskala spečo Natašo k sebi. Jens je čepel kraj nje in vlekel na ušesa, kaj govori srbski častnik z ribičema. Dalje ko so govorili, bolj so stikali glave skupaj, dokler niso besede zamrle v nerazumljivem sikanju. Končno so si molče segli v roke in starejši ribič je stopil k Podumjinovi služkinji in ji nekaj zašepetal na uho. Ženska se je prekrizala in se plaho umaknila, toda možakov pogled je bil tak, da jo je popolnoma ukoval. Kakor na nevidni vrvi je služkinja nemo sledila ribičevemu pogledu in vzela gospe Katji Nikolajevni dete iz naročja.

»Tatjana!« je kriknila gospa Katja in hotela hlastniti po otroku, toda ta hip so jo obstopili vsi moški hkratu in ji dopovedovali, da naj se nikar ne boji za otroka, ker bo v dobrih, zanesljivih rokah in bo vse poskrbljeno zanj. Čoln, ki se bodo odpeljali

z njim, ne vzdrži tolikšnega tovara. Zato bo ostala Tatjana z Natašo začasno tu in bo kakor za svoje dete skrbela zanj, dokler ne pridejo ponjo.

Katja Nikolajevna je samo strmela in voščeno bleda nemo odkimavala z glavo. Ustnice so se ji tresle, včasih so se ji tudi zganile, a besede ni bilo izmed njih. Kakor brez življenja je slednjič omahnila in jo je prestregel gospod Knežević, da se ni zgrudila na tla.

Tatjana je javkala in cvileče zavijala ter stiskala Natašo k sebi, medtem ko je gospod Knežević odnesel gospe Katjo Nikolajevno v noč.

— Mati, mati! je kriknil Jens in hotel planiti za njima, ko je začutil na rami močno roko mlajšega ribiča.

— Ne divjaj, otročaj, da nas vseh skupaj ne pogubiš! ga je srepo premeril z očmi. — Niti ziniti mi ne smeš, dokler ti ne ukažem, sicer te vržem v valove.

In ga je trdo prijel za roke ter ga hotel potegniti venkaj, ko so Jensu solze zalile oči. Kakor pred sveto ikono je pokleknil pred tem kociastim orjakom in ga kleče prosil, naj mu še dovoli poljubiti sestro v njegove kodre.

Ribič je zaškripal z zobmi in pogledal proč. Samo s trdo kretnjo mu je dal raumeti, da ne odklanja njegove prošnje. In Jens je planil k Tatjani in je objel malo Natšo, ki je jokaje zagrebla drobne ročice v njegove kodre.

Tatjana je jecljaje in z glasom, ki se je zaletovaje dušil v joku, izgovarjala svete besede in zarotitve ter prosila malega, nj nikoli ne pozabi nanjo in na sestro in na sveto zemljo, ki je odprla grob njegovemu očetu. Govorila je kakor včasih polblazna ciganka, ki hoče na vsak način doseči nekaj, o čemer v naprej vé, da ne bo nikoli dosegla, Jens pa je po-

navljal za njo vse te čudne besede, ki jih ni niti polovico razumel, in trepetal in vročično poljubljal in božal sestrice, dokler ni planil ribič k njemu in ga odnesel. To se je zgodilo tako nenadoma, da Jens ni utegnil niti Tatjani seči v roko.

— Zdaj pa mir!
— Kam me neseš?
— Molči!

Jens je hotel krikniti, a ribič mu je položil na usta šapasto dlan in ga tiščal s tako silo, da je otroku začela pojemat zavest. Samo kakor v sanjah je čul šumenje in valovanje morja, je občutil guganje pod seboj, je slišal udarjanje vesel in nič več.

Čez čas ga je predramil sunek. Valovi so metali čoln kakor lupino križem in vsi trije moški so se obupno borili z razdivjanim morjem.

— Bedaka sva bila, je klel mlajši ribič, — da sva se lotila te pustolovščine.

— Miruj! je ostro krotil starejši.

— Kaj nama bo zdaj pomagal denar, če vsi skupaj potonemo?

— Miruj, ti pravim! Kdo govori o denarju?! Ali ne veš, bratec, da je rajni gospod Podumjin rešil mojega brata in tvojega strica, ki so ga hoteli carski poslati na oni svet? On se je usmili njega in ga je izpustil, da zdaj daleč na zapadu živi v svobodi. Rdeči pa se niso usmili gospoda Podumjina in so ga poslali v — grob!

Mlajši je robato zaklel.

— Moli, bratec, ko voziš njegovo vdovo in njegovo dete!

Valovi so za nekaj časa pojenjali.

— Samo, da ne naletimo na mine! si je oddahnil starec. — Potem smo izgubljeni.